

EDAK-EDAU

**Kopīgais atzinums 02/2023 par
Eiropas Parlamenta un Padomes
priekšlikumu regulai par digitālā
euro ieviešanu**

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Pieņemts 2023. gada 17. oktobrī

SATURA RĀDĪTĀJS

1	Pamatinformācija	5
2	Atzinuma tvērums	8
3	Vispārīgas piezīmes	9
4	I nodaļa — priekšmets un definīcijas	12
5	III nodaļa — likumīgs maksāšanas līdzeklis	14
6	IV nodaļa — izplatīšana	14
7	V nodaļa — digitālā euro izmantošana kā vērtības krātuve un kā maksāšanas līdzeklis	15
8	VII nodaļa — tehniskās īpašības	17
	8.1 Bezsaistes un tiešsaistes digitālā eiro modalitātes	17
	8.2 Nosaņēmuma digitālie euro maksājumu darījumi	17
	8.3 Eiropas digitālās identitātes maki	18
	8.4 Norēķini	19
	8.5 Vispārējais krāpšanas atklāšanas un novēršanas mehānisms	19
9	Kiberdrošība un darbības noturība	22
10	VIII nodaļa — privātums un datu aizsardzība	22
	10.1 34. pants: Maksājumu pakalpojumu sniedzēju veikta apstrāde	23
	10.2 35. pants: Personas datu apstrāde, ko veic ECB vai valstu centrālās bankas	26
	10.3 36. pants: Atbalsta pakalpojumu sniedzēju veikta apstrāde	27
11	IX nodaļa — nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana	28
12	X nodaļa — nobeiguma noteikumi	32

Kopsavilkums

Divus gadus pēc tam, kad Eiropas Centrālā banka (ECB) uzsāka izmeklēšanas posmu par digitālā euro emisiju, Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome tuvākajos mēnešos izskatīs priekšlikumu regulai, ar ko izveido digitālo euro kā centrālās bankas digitālo valūtu. Ņemot vērā digitālā euro īpašo nozīmi pamattiesībām uz privātumu un personas datu aizsardzību, Eiropas Komisija lūdza EDAK un EDAU sniegt kopīgu atzinumu par šo priekšlikumu.

Vispārīgi runājot, atgādinot, ka digitālā euro pievienotā vērtība ļoti konkurētspējīgā maksājumu vidē galvenokārt būtu tā konfidencialitāte, EDAK un EDAU ļoti atzinīgi vērtē to, ka digitālajiem lietotājiem vienmēr būs izvēle maksāt digitālos euro vai skaidrā naudā, kā arī to, ka digitālais euro nebūs "programmas nauda". Šajā kopīgajā atzinumā atzinīgi vērtēts arī tas, ka priekšlikuma mērķis ir nodrošināt augstu privātuma un datu aizsardzības standartu attiecībā uz digitālo euro un atzīt centienus, kas šajā sakarā veikti priekšlikumā, jo īpaši ieviešot "bezaistes modalitāti", lai līdz minimumam samazinātu ar digitālo euro saistīto personas datu apstrādi, kā arī iestrādātu integrētu datu aizsardzību un datu aizsardzību pēc noklusējuma.

Tomēr EDAK un EDAU, ievērojot "integrētas privātuma un datu aizsardzības" pieeju, vērš likumdevēju uzmanību uz vairākām personas datu aizsardzības problēmām, kas, ja netiks risinātas priekšlikumā, varētu mazināt iedzīvotāju uzticēšanos nākotnes digitālajam euro un, visbeidzot, tā ieviešanai sabiedrībā. Šajā sakarā EDAK un EDAU izstrādā savas nostājas, kas jau pieņemtas kopš 2021. gada.

Pirmkārt, lai gan EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka digitālā euro izplatīšanu veiktu "decentralizēti", t. i., to veiktu finanšu starpnieki, nevis tieši Eurosistēma, tie uzskata, ka tiesību akta tekstā būtu jāiekļauj papildu skaidrojumi par digitālā euro izplatīšanas kārtību.

Turklāt EDAK un EDAU uzskata, ka būtu jāsniedz papildu skaidrojumi par to, vai ir nepieciešams un samērīgs vienots piekļuves punkts digitālajiem euro unikālajiem identifikatoriem, kā arī par to, kā šajā sakarā ir jāīsteno integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma. Turklāt tiesību akta tekstā būtu jāiekļauj precizējumi par to, kā MPS būtu jāapstrādā personas dati, lai praksē īstenotu turēšanas ierobežojumus. Lielāka skaidrība tiek prasīta arī attiecībā uz personas datu apstrādi, kas tiek veikta, lai īstenotu maksājumu ierobežojumus, kurus, iespējams, pieprasa MPS.

Attiecībā uz norēķinu infrastruktūru, kas jānodrošina un jāpārvalda ECB, EDAK un EDAU uzskata, ka priekšlikuma noteikumos būtu jāiekļauj saistošs pienākums, kas nodrošinātu visu darījumu datu pseidonimizāciju attiecībā uz ECB un valstu centrālajām bankām.

Svarīgi ir arī tas, ka EDAK un EDAU uzskata, ka noteikumiem, kas attiecas uz vispārēju krāpšanas atklāšanas un novēršanas mehānismu (FDPM), ko ECB var izvēlēties izveidot, lai veicinātu MPS veikto krāpšanas atklāšanu un novēršanu, trūkst paredzamības, tādējādi mazinot juridisko noteiktību un spēju novērtēt šāda mehānisma izveides nepieciešamību. Jo īpaši nav skaidrs, kurus uzdevumus veiktu ECB (kā iespējamā MPS veiktās krāpšanas apkarošanas uzraudzītāja), no vienas puses, un kurus uzdevumus (un ar tiem saistīto datu apstrādi) veiktu MPS, no otras puses. Tāpēc likumdevēji tiek aicināti vēl vairāk pierādīt šāda mehānisma nepieciešamību un paredzēt skaidrus un precīzus noteikumus, kas reglamentē paredzētā FDPM darbības jomu un piemērošanu, tostarp attiecībā uz tā atbalsta būtību, ko ECB sniegs MPS. Ja šāda nepieciešamība netiek pierādīta, EDAK un EDAU iesaka ieviest mazāk ierobežojošus pasākumus no datu aizsardzības viedokļa kopā ar atbilstošu aizsardzības pasākumu īstenošanu.

Turklāt EDAK un EDAU šajā kopīgajā atzinumā atzīst iespējamus riskus, ar kuriem digitālais euro varētu saskarties no IT un kibernetikas perspektīvas, un iesaka Priekšlikuma preambulā iekļaut skaidru atsauci uz piemērojamo kibernetikas tiesisko regulējumu.

Attiecībā uz digitālā euro privātuma un datu aizsardzības aspektiem EDAU un EDAK atzinīgi vērtē VIII nodaļā un attiecīgajos pielikumos ieguldītos centienus noteikt personas datu nolūkus un kategorijas apstrādei, kas jāveic katram no digitālā euro emisijā un izmantošanā iesaistītajiem dalībniekiem. Tomēr likumdevējiem būtu jāsniedz papildu precizējumi, jo īpaši attiecībā uz juridiskajiem pamatiem, kas piemērojami šīm apstrādes darbībām, pienākumu sadalījumu, kā arī par personas datu veidiem, kas jāapstrādā katram no šiem dalībniekiem.

Visbeidzot, EDAK un EDAU pauž nožēlu par to, ka priekšlikumā tika noraidīta “selektīva privātuma” pieeja maza apjoma tiešsaistes maksājumiem. Šajā saistībā jāatzīmē, ka AML/CFT riska līmenis attiecībā uz tiešsaistes digitālo euro būs atkarīgs no izmantotās tehnoloģijas un izstrādes izvēlēm, kas veiktas koncepcijas izstrādes posmā. Tāpēc, ņemot vērā iespējamās riska mazināšanas pasākumus, ko varētu īstenot, lai samazinātu šādu risku, EDAK un EDAU stingri iesaka likumdevējiem paplašināt īpašo režīmu, kas piemērojams bezsaistes modalitātei, attiecinot to arī uz tiešsaistes modalitāti mazas vērtības darījumiem, nosakot robežvērtību, zem kuras darījumi netiktu izsekoti AML/CFT nolūkos.

Ņemot vērā to, ka ECB darbs pie digitālā euro turpinās paralēli likumdevēju darbam, EDAK un EDAU atgādina par pienākumu visiem digitālā euro pārziņiem un kopīgajiem pārziņiem veikt novērtējumu par ietekmi uz datu aizsardzību (NIDA), ciktāl ir izpildītas VDAR 35. panta vai ESDAR 39. panta prasības. Turklāt priekšlikumā būtu jāatgādina pienākums nodrošināt privātumu un integrētu datu aizsardzību un datu aizsardzību pēc noklusējuma, nosakot operatīvo dizainu un tehnoloģiskās izvēles.

Pēc digitālā euro tiesību aktu pieņemšanas EDAK un EDAU, katrs saskaņā ar saviem attiecīgajiem pienākumiem, turpinās uzraudzīt ieviešanu un būs gatavi sniegt norādījumus likumdevējiem un ECB par digitālā euro personas datu aizsardzības aspektiem.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs,

Ņemot vērā 42. panta 2. punktu Regulā 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK¹,

Ņemot vērā EEZ līgumu un jo īpaši tā XI pielikumu un 37. protokolu, ko groza ar EEZ apvienotās komitejas 2018. gada 6. jūlija lēmumu Nr. 154/2018²,

Ņemot vērā Eiropas Komisijas 2023. gada 29. jūnija pieprasījumu Eiropas Datu aizsardzības kolēģijai un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam sniegt kopīgu atzinumu par priekšlikumu regulai par digitālā euro ieviešanu³ un priekšlikumu regulai par to, kā maksājumu pakalpojumu sniedzēji, kas reģistrēti dalībvalstīs, kuru valūta nav euro, sniedz digitālos euro pakalpojumus, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1230⁴.

IR PIEŅĒMUŠI ŠĀDU KOPĪGO ATZINUMU.

1 PAMATINFORMĀCIJA

1. Eiropas Komisija 2023. gada 28. jūnijā pieņēma tiesību aktu kopumu⁵ par digitālo euro, kurā iekļauts priekšlikums, ar ko izveido tiesisko regulējumu iespējamam digitālajam euro⁶. Šī priekšlikuma mērķis ir izveidot un reglamentēt digitālā euro būtiskos aspektus, kura emisija ir Eiropas Centrālās bankas (turpmāk tekstā — ECB) prerogatīva. Digitālā euro projekts sākas pirms digitālā euro tiesību aktu kopuma pieņemšanas. Turpmāk EDAK un EDAU atgādina galveno notikumu hronoloģiju, kas noveda pie digitālā euro tiesību aktu kopuma pieņemšanas, tostarp EDAK paustos viedokļus par šo jautājumu.
2. Saistībā ar pieaugošo interesi par centrālo banku digitālajām valūtām visā pasaulē ECB 2020. gada oktobrī uzsāka sabiedrisko apspriešanu par iespējamu digitālo euro — jaunu centrālās bankas digitālās valūtas veidu izmantošanai mazumtirdzniecības maksājumos, kura mērķis ir papildināt fizisko euro skaidro naudu⁷. Digitālā euro izveides politikas mērķi ir nodrošināt ES iedzīvotājiem nepārtrauktu piekļuvi centrālās bankas valūtai apstākļos, kad samazinās skaidras naudas izmantošana, atbalstīt finansiālo integrāciju, kā arī veicināt inovāciju un ES stratēģisko autonomiju maksājumu jomā. ECB 2021. gada aprīlī publicēja ziņojumu par atsauksmēm, kas sniegta sabiedriskās apspriešanas laikā⁸. Ziņojums liecina, ka

¹ OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.

² Šajā dokumentā atsauces uz “dalībvalstīm” būtu jāsaprot kā atsauces uz “EEZ dalībvalstīm”.

³ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par digitālā euro ieviešanu, COM/2023/369 gala versija.

⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par digitālo euro pakalpojumu sniegšanu, ko veic maksājumu pakalpojumu sniedzēji, kuri reģistrēti dalībvalstīs, kuru valūta nav euro, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1230, COM/2023/368 gala versija.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3501

⁶ Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI par digitālā euro izveidi (COM/2023/369 gala versija)

⁷ ECB, Ziņojums par digitālo euro, 2020. gada oktobris, pieejams šeit: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

⁸ ECB, Ziņojums par sabiedrisko apspriešanu par digitālo euro, 2021. gada aprīlis, pieejams šeit: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

konfidencialitāti par vissvarīgāko digitālā euro iezīmi uzskata 43 % respondentu — gan iedzīvotāji, gan profesionāļi.

3. EDAK 2021. gada 18. jūnijā nosūtīja vēstuli Eiropas iestādēm par iespējamā digitālā euro privātuma un datu aizsardzības aspektiem⁹. Šajā vēstulē EDAK uzsvēra, ka Eiropas iestādēm ir jāstrādā pie digitālā euro, kas pilnībā aptvertu "*integrētu un pēc noklusējuma privātuma un datu aizsardzību*", saskaņā ar ECB iepriekšējā gadā uzsāktās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Turklāt EDAK uzsvēra šāda projekta riskus privātam, pamattiesībām un brīvībām, ja digitālais euro netiktu pienācīgi izstrādāts. Jo īpaši EDAK uzsvēra risku, ko rada vispārēja darījumu izsekošana maksājumu infrastruktūrās, risku, ko rada pārmērīga pilsoņu identifikācija, izmantojot digitālo euro, un maksājumu datu drošības risku, kā arī piedāvāja EDAK palīdzību šo risku mazināšanai. Turklāt vēstulē tika atbalstīta iespēja padarīt daļu no darījumiem anonīmu vai vismaz ar augstu pseidonimizācijas līmeni. Visbeidzot, EDAK norādīja, ka fiziska skaidra nauda ir būtisks kritērijs digitālo euro izstrādē, jo īpaši, lai panāktu pareizo līdzsvaru starp privātuma un datu aizsardzību, no vienas puses, un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu (turpmāk tekstā — AML/CFT), no otras puses.
4. ECB 2021. gada 14. jūlijā uzsāka digitālā euro projekta izpēti posmu. Šī 24 mēnešu posma mērķis bija risināt galvenos jautājumus, kas saistīti ar euro digitālās formas izstrādi un izplatīšanu, kā arī novērtēt digitālā euro iespējamo ietekmi uz tirgu. Citi mērķi bija noteikt izstrādes iespējas, lai nodrošinātu privātumu un novērstu riskus eurozonas iedzīvotājiem, starpniekiem un ekonomikai kopumā. Sniedzot palīdzību Eiropas iestādēm šajā jautājumā, EDAK piedalījās izmeklēšanas posma apspriešanas procesā un rīkoja vairākas sanāksmes ar ECB ekspertiem. Papildus publiski paustajām nostājām EDAK rīkoja regulāras iekšējas sanāksmes par šo jautājumu, kurās piedalījās Komisijas eksperti. Tādējādi Komisijai bija iespēja gūt labumu no regulāriem neoficiāliem EDAK ieteikumiem šī priekšlikuma izstrādes posmā.
5. 2022. gada aprīlī Komisija uzsāka mērķtiecīgu sabiedrisko apspriešanos¹⁰ ar mērķi apkopot papildu informāciju par vairākiem aspektiem, tostarp lietotāju vajadzībām un gaidām, paredzamo ietekmi uz galvenajām nozarēm, kā arī uz privātumu un datu aizsardzību. 2022. gada jūnijā EDAK atbildēja uz šo apspriešanos¹¹. Savā ieguldījumā EDAK atgādināja savu nostāju par labu tam, lai mazas vērtības darījumiem līdz noteiktam sliekšnim nebūtu jāveic AML/CFT pārbaudes, un par nepieciešamību izvairīties no darījumu centralizācijas, ko veic jebkura publiska vai privāta struktūra, atbalstot darījumu datu vietējo apstrādi un glabāšanu lietotāja uzraudzībā. Turklāt EDAK uzsvēra, ka būtu jāizvairās no jebkādas ECB un nacionālo centrālo banku (turpmāk tekstā — Eurosistēma) piekļuves darījumu datiem krāpšanas mazināšanas vai nodokļu noteikumu izpildes nolūkos. Visbeidzot, EDAK norādīja, ka turēšanas ierobežojumu vai maksu sliekšņu ieviešana ietekmētu datu subjektu tiesības un brīvības, jo tie prasītu papildu datu vākšanu un kontroli.

---

⁹ EDAK, Vēstule Eiropas iestādēm par iespējamā digitālā euro privātuma un datu aizsardzības aspektiem, 2021. gada 18. jūnijs, pieejama šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf

¹⁰ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations/finance-2022-digital-euro_en

¹¹ EDAK, atbilde uz Eiropas Komisijas mērķorientēto apspriešanos par digitālo euro, pieņemta 2022. gada 14. jūnijā, pieejama šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-06/edpb_responseconsultation_20220614-digitaleuro_en.pdf

6. ECB 2022. gada septembrī publicēja pirmo progresu ziņojumu par izmeklēšanas posmu, kurā tā ierosināja vairākus digitālā euro datu aizsardzības un privātuma dizaina variantus. ECB arī atgādināja, ka likumdevēju izveidotais tiesiskais regulējums būs būtisks attiecībā uz digitālā euro privātuma aspektiem¹². Konkrēti, ECB ierosināja bāzes scenāriju, kas balstīts uz tiešsaistē pieejama digitālā euro attīstību, kurā visus darījumus apstiprina finanšu starpnieki, kas izplata digitālo euro, un kas tiem ir pilnībā caurredzami no pirmās digitālā euro emisijas brīža. Abas iespējas, proti, *“selektīvs privātums”*, saskaņā ar kuru attiecībā uz nelielas vērtības/zema riska tiešsaistes maksājumiem tiktu nodrošināts augstāks privātuma līmenis, un *“bezsaistes funkcionalitātes”* iespējas, attiecībā uz kurām netiktu veikta izsekošana mazas vērtības bezsaistes maksājumiem, kas veikti tiešā fiziskā tuvumā, ECB aprakstīja kā *“ārpus pamatscenārijam”*, un likumdevēji tos sīkāk izmeklēja.
7. EDAK 2022. gada 10. oktobrī publicēja paziņojumu,¹³ kurā atgādināja par nepieciešamību izvairīties no sistemātiskas darījumu izsekošanas, izmantojot šādu uz kontu balstītu arhitektūru. Tā brīdināja, ka visu darījumu ar digitālo euro validēšana varētu neatbilst datu aizsardzības nepieciešamības un proporcionalitātes jēdzieniem saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk tekstā — EST) judikatūru. EDAK atgādināja, ka, lai līdzsvarotu šo risku gan attiecībā uz tiešsaistes, gan bezsaistes modalitātēm, bija nepieciešams ieviest privātuma robežvērtību mazas vērtības darījumiem, saskaņā ar kuru nebūtu jāveic darījumu izsekošana. Turklāt EDAK aicināja rīkot publiskas un demokrātiskas debates par šo jautājumu.
8. Attiecībā uz digitālā euro AML/CFT režīmu EDAK norādīja, ka pašreizējais tiesiskais regulējums elektronisko maksājumu jomā nešķiet piemērots tādām instrumentam kā digitālais euro, kam ir būtiski atšķirīgas iezīmes politikas mērķu ziņā, un ņemot vērā uzticības līmeni, kas nepieciešams, lai apmierinātu sabiedriskās apspriešanās laikā izteiktās cerības¹⁴. Tāpēc EDAK iestājās par īpaša tiesiskā režīma izveidi digitālajam euro un ieteica vienlaicīgi veikt gan privātuma, gan AML/CFT risku novērtējumu.
9. EDAK un EDAU atkārtoti uzsver, ka digitālā euro pievienotā vērtība jau tā ļoti konkurētspējīgajā Eiropas maksājumu vidē galvenokārt būtu tā privātuma un datu aizsardzības saglabāšanas iezīmes. EDAK un EDAU uzskata, ka digitālā euro privātuma un datu aizsardzības saglabāšanas iezīmes patiešām ir priekšnoteikums, lai iegūtu sabiedrības uzticēšanos centrālās bankas valūtas digitālai formai, kā arī izšķirošs stimuls tās ieviešanai ES iedzīvotāju vidū¹⁵. Šo

---

¹² ECB, progress digitālā euro izpētes posmā, 2022. gada 29. septembris, pieejams šeit: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220929.en.pdf?8eec0678b57e98372a7ae6b59047604b

¹³ EDAK paziņojums Nr. 04/2022 par digitālā euro izstrādes izvēli no privātuma un datu aizsardzības viedokļa, kas pieņemts 2022. gada 10. oktobrī, pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

¹⁴ Skatīt iepriekš esošo 2. punktu un 8. zemsvītras piezīmi.

¹⁵ Šajā sakarā EDAK un EDAU norāda, ka saskaņā ar "Bundesbank" uzdevumā Vācijā veiktās aptaujas rezultātiem galvenie iespējamie trūkumi respondentiem bija pievienotās vērtības trūkums (77 % respondentu), bailes no pirmā soļa ceļā uz fiziskas skaidrās naudas atcelšanu (61 %) un iespēja, ka tiks veikta vispārēja iepirkšanās paradumu uzraudzība (54 %) (Deutsche Bundesbank, ikmēneša ziņojums, 2021. gada oktobris, pieejams šeit: <https://www.bundesbank.de/resource/blob/879312/8070/18037068359550e1d89a5dc366fe/mL/2021-10-digitaler-euro-private-haushalte-data.pdf>). Turklāt saskaņā ar pēdējo ECB veikto SPACE pētījumu 60 % eurozonas iedzīvotāju uzskata, ka ir svarīgi, lai viņiem būtu iespēja maksāt skaidrā naudā. Uztvertās galvenās skaidras naudas priekšrocības viņiem ir anonimitāte un privātuma

uzticēšanos nedrīkst mazināt nepiemērots digitālā euro vai tiesiskā regulējuma dizains. Kopīgā atzinuma mērķis ir izvairīties no šādas situācijas.

2 ATZINUMA TVĒRUMS

10. Komisija 2023. gada 29. jūnijā pieprasīja EDAK un EDAU kopīgu atzinumu (turpmāk tekstā — Atzinums) saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 (turpmāk tekstā — ESDAR) 42. panta 2. punktu par diviem regulu priekšlikumiem, kas ir daļa no vienotās valūtas tiesību aktu kopuma. Šis tiesību aktu kopums ietver:
  - priekšlikumu regulai par digitālā euro izveidi¹⁶ (turpmāk tekstā — Priekšlikums);
  - Priekšlikumu regulai par to, kā maksājumu pakalpojumu sniedzēji, kas reģistrēti dalībvalstīs, kuru valūta nav euro, sniedz digitālā euro pakalpojumus, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1230¹⁷;
11. Šo abu Priekšlikumu, kas ir savstarpēji papildinoši, mērķis ir izveidot digitālo euro un nodrošināt, ka eiropiešiem ir gan skaidras naudas, gan digitālo maksājumu iespējas, kad viņi vēlas maksāt ar Centrālās Bankas naudu. Šī atzinuma kontekstā tiek sniegti tikai ieteikumi attiecībā uz Priekšlikumu regulai par digitālā euro ieviešanu.
12. Priekšlikums nodrošina tiesisko regulējumu digitālā euro pieņemšanai un emitēšanai ECB, un šajā nolūkā tas lielā mērā balstās uz pieeju, kas izklāstīta trešajā progresa ziņojumā, kuru ECB izdeva 2023. gada aprīlī¹⁸.
13. Konkrētāk, ar Priekšlikumu tiek izveidots regulējums, lai ECB varētu emitēt digitālo euro saskaņā ar Priekšlikumu un neskarot ECB neatkarīgo nostāju un pilnvaras saskaņā ar līgumiem¹⁹. Turklāt Priekšlikumā noteikts, ka digitālais euro ir likumīgs maksāšanas līdzeklis, un tajā ir izklāstīti noteikumi par tā izplatīšanu ar maksājumu pakalpojumu sniedzēju (MPS) starpniecību. Turklāt Priekšlikumā definētas valstu centrālo banku un ECB lomas un pienākumi emisijas un finanšu uzraudzības jomā, kā arī izklāstīti digitālā euro tehnisko parametru pamati. Pēc šī Priekšlikuma pieņemšanas ECB būtu jāturpina izstrādāt tehniskos standartus digitālā euro īstenošanai.
14. Priekšlikumā ir ierosinātas divas digitālā euro modalitātes: tiešsaistes un bezsaistes modalitāte. Digitālā euro lietotāja izvēlei attiecībā uz kādu no šīm modalitātēm ir būtiska ietekme uz datu

---

aizsardzība (ECB, Pētījums par patērētāju attieksmi pret maksājumiem eurozonā, 2022. gada 20. decembris, pieejams šeit: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html).

¹⁶ Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par digitālā euro ieviešanu, COM/2023/369 gala versija;

¹⁷ Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par digitālo euro pakalpojumu sniegšanu, ko veic maksājumu pakalpojumu sniedzēji, kuri reģistrēti dalībvalstīs, kuru valūta nav euro, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1230, COM/2023/368 gala versija.

¹⁸ ECB, "Digitālā euro izpētes posma progress — trešais ziņojums", 2023. gada 24. aprīlis, pieejams šeit: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov230424_progress.en.pdf.

¹⁹ LESD 133. pants.

aizsardzību, jo Priekšlikumā ir diferencēti pienākumi starp šīm modalitātēm, ņemot vērā, piemēram, norēķinus par darījumiem un AML/CFT noteikumu piemērojamību²⁰.

15. Priekšlikums būtiski ietekmē personu pamattiesības uz privātumu un personas datu aizsardzību. Uzraudzības iestādes, kas izveidotas saskaņā ar VDAR un ESDAR, būs atbildīgas par personas datu apstrādes uzraudzību saskaņā ar Priekšlikumu²¹.
16. Šī atzinuma tvērums attiecas tikai uz tiem Priekšlikuma aspektiem, kas saistīti ar personas datu apstrādi, kuri ir viens no galvenajiem Priekšlikuma pīlāriem. Tā kā Priekšlikums, kā sīkāk paskaidrots šajā atzinumā, rada vairākas bažas par pamattiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību, šī atzinuma mērķis nav sniegt izsmeļošu visu jautājumu sarakstu, nedz vienmēr sniegt alternatīvus Priekšlikumus formulējuma ierosinājumiem. Tā vietā šī atzinuma mērķis ir pievērsties Priekšlikuma galvenajiem aspektiem attiecībā uz privātumu un datu aizsardzību.

3 VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

17. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē nodomu izstrādāt digitālo euro tā, lai līdz minimumam samazinātu personas datu apstrādi, ko veic MPS, Eurosistēma un atbalsta pakalpojumu sniedzēji (turpmāk tekstā — PSS), līdz līmenim, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu digitālā euro pienācīgu darbību²². Tas skaidri izriet no tā, kā Priekšlikumā mēģināts noteikt personas datus, kas jāapstrādā katram no iepriekš minētajiem dalībniekiem, nosakot personas datu kategorijas, uz kurām attiektos katra apstrādes darbība, kas minēta Priekšlikumam pievienotajos pielikumos. Priekšlikumā arī uzsvērtā nepieciešamība pienācīgi īstenot integrētās un automatiskās datu aizsardzības principu, pieprasot īstenot mūsdienīgus drošības un privātuma saglabāšanas pasākumus²³ un īpašus aizsardzības pasākumus gadījumos, kas pelnījuši īpašu uzmanību, pamatojoties uz to riskiem²⁴.
18. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē arī Priekšlikuma 12. apsvērumu, kurā ir atsauce uz ES datu aizsardzības regulējumu, kā arī 70. apsvērumu, kurā uzsvērts, ka augsts privātuma un datu aizsardzības standarts ir būtisks sabiedrības uzticībai digitālajam euro, un kurā ir atsauce uz iepriekš minēto EDAK paziņojumu, kas izdots 2022. gadā, par dizainparaugu izvēlēm digitālajam euro²⁵.
19. Ņemot vērā to, ka gan privātpersonas, gan profesionāļi privātumu uzskata par digitālā euro vissvarīgāko funkciju²⁶, EDAK un EDAU atgādina, ka integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma jau no paša sākuma būtu jāiekļauj digitālā euro izstrādē, tostarp

---

²⁰ Skatīt šī atzinuma 11. sadaļu.

²¹ Priekšlikuma 12. apsvēruma.

²² Priekšlikuma 71. un 72. apsvēruma.

²³ Piemēram, 35. panta 4. punktā nosakot skaidru personas datu nošķiršanu, lai nodrošinātu, ka Eiropas Centrālā banka un valstu centrālās bankas nevar tieši identificēt atsevišķus digitālā euro lietotājus.

²⁴ Skatīt Priekšlikuma 35. panta 8. punkta pēdējo teikumu.

²⁵ EDAK paziņojums Nr. 04/2022 par digitālā euro izstrādes izvēli no privātuma un datu aizsardzības viedokļa, kas pieņemts 2022. gada 10. oktobrī, pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

²⁶ Priekšlikuma ietekmes novērtējuma 7. lpp., SWD(2023) 233 gala versija.

tehniskajās izvēlēs, ko ECB veiktu saskaņā ar Priekšlikuma 5. panta 2. punktu, un attiecībā uz Komisijas papildu deleģētajiem un īstenošanas aktiem saskaņā ar 5. panta 1. punktu pēc Priekšlikuma pieņemšanas. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzsver, ka, izstrādājot digitālo euro, ir svarīgi ieviest privātuma aizsardzības tehnoloģijas (turpmāk tekstā — PET).

20. EDAK un EDAU arī atgādina, ka saskaņā ar EST judikatūru ir piemērojama nepieciešamības pārbaude attiecībā uz visiem tiesību uz personas datu aizsardzību un privātās dzīves neaizskaramību izmantošanas ierobežojumiem saistībā ar personas datu apstrādi²⁷. Tas ietver novērtējumu par to, vai ar citiem pasākumiem būtu iespējams sasniegt vēlamo rezultātu ar mazāku iejaukšanos attiecīgajās pamattiesībās. Turklāt, pieņemot pasākumus, kas ietekmē pamattiesības uz personas datu aizsardzību, likumdevējam ir jānovērtē, vai apstrādes vispārējo interešu mērķa nozīmīgums ir samērīgs ar iejaukšanās nozīmīgumu²⁸.
21. Ņemot to vērā, EDAK un EDAU uzskata, ka uzdevumiem, kas saistīti ar lietotāju pārvaldību (t. i., digitālo euro kontu/portfeļu pārvaldību, maksājumu instrumentu nodrošināšanu un pārvaldību), darījumu pārvaldību (t. i., darījumu iniciēšanu, autentificēšanu un apstiprināšanu) un likviditātes pārvaldību (finansēšanu un digitālā euro izskatīšanu), principā vajadzētu būt pēc iespējas "decentralizētiem". Tādējādi EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka digitālā euro izplatīšanu saskaņā ar Priekšlikumu decentralizēti veiktu regulēti finanšu starpnieki, nevis tieši Eurosistēma. Jo īpaši decentralizētā pieeja varētu atvieglot datu subjekta tiesību īstenošanu attiecībā uz katru finanšu starpnieku kā pārzini. Šajā sakarā šī kopīgā atzinuma 8. sadaļā sniegti vairāki ieteikumi un aicinājumi precizēt lomas un uzdevumus, kurus, netraucējot digitālā euro darbībai un ECB lomai, varētu piešķirt finanšu starpniekiem.
22. Turklāt, lai gan EDAK un EDAU atzīst, ka ir nepieciešams ieviest digitālo euro turējumu ierobežojumu katram digitālo euro lietotājam, EDAK un EDAU norāda, ka šāda funkcija automātiski nozīmē pilnīgas anonimitātes zaudēšanu un zināmu personas datu apstrādes pakāpi²⁹.
23. Kā jau uzsvērusi EDAK³⁰, augsts privātuma un datu aizsardzības standarts ir būtisks, lai nodrošinātu iedzīvotāju uzticēšanos nākotnes digitālajam euro un galu galā tā panākumus. Šajā sakarā visu tiešsaistes digitālo euro darījumu reģistrēšana neatkarīgi no to summas, šķiet, neatbilst ne Priekšlikuma mērķim atbalstīt datu aizsardzību kā galveno Savienības īstenoto politiku, ne arī tam, cik lielu nozīmi iedzīvotāji piešķir privātumam digitālā euro kontekstā, kā

---

²⁷ 2008. gada 16. decembra spriedums lietā *Tietosuojavaltuutettu/Satakunnan Markkinapörssi Oy un Satamedia Oy.*, C-73/07, ES:C:2008:727, 56. punkts; 2010. gada 9. novembra spriedums apvienotajās lietās *Volker und Markus Schecke*, C-92/09 un C-93/09, ES:C:2010:662, 77. un 86. punkts. Papildus skatīt EDAU, pamatnostādnes par tādu pasākumu samērīguma novērtēšanu, kuri ierobežo pamattiesības uz privāto dzīvi un personas datu aizsardzību, 2019. gada 19. decembris, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-12-19_edps_proportionality_guidelines2_en.pdf.

²⁸ Spriedums, 2022. gada 1. augusts, *OT un Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, ES:C:2022:601, 98. punkts.

²⁹ Šajā sakarā skatīt šī atzinuma 7. sadaļu.

³⁰ EDAK paziņojums Nr. 04/2022 par digitālā euro izstrādes izvēli no privātuma un datu aizsardzības viedokļa, kas pieņemts 2022. gada 10. oktobrī, pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

tas atspoguļots iepriekš minētajā ECB 2021. gadā veiktajā aptaujā³¹. Tādējādi EDAK un EDAU uzskata, ka ir nepieciešams nodrošināt augstu privātuma līmeni ne tikai bezsaistes digitālajiem euro maksājumiem, kā pašlaik paredzēts Priekšlikumā³², bet arī mazas vērtības tiešsaistes digitālajiem euro maksājumu darījumiem. EDAK un EDAU iesaka sasniegt šādu mērķi, ieviešot privātuma sliekšni maza apjoma digitālajiem maksājumu darījumiem tiešsaistē, kā sīkāk izklāstīts zemāk minētajā 11. sadaļā.

24. EDAK un EDAU arī atzīst centienus, kas veikti, lai nodrošinātu, ka Priekšlikums neietekmē to spēkā esošo ES tiesību aktu piemērošanu, kuri reglamentē personas datu apstrādi, tostarp to uzraudzības iestāžu uzdevumus un pilnvaras, kuras ir kompetentas uzraudzīt atbilstību datu aizsardzības tiesību aktiem, kā norādīts Priekšlikuma preambulā³³. Svarīgs aspekts ir saistīts ar personas datu apstrādes juridisko pamatu pārziņiem, kas apstrādā personas datus Priekšlikuma kontekstā, un atbilstošu lomu sadalījumu un pienākumu sadalījumu starp MPS, Eurosistēmu, kā arī PSS. Šis elements ir aplūkots šī kopīgā atzinuma 10. sadaļā.
25. Turklāt EDAK un EDAU ņem vērā, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā — LESD) 282. panta 3. punkts nosaka, ka ECB, īstenojot savas pilnvaras, ir neatkarīga un ka ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, tostarp Komisijai un likumdevējiem, ir jāievēro šī neatkarība. LESD 130. pants nosaka, ka, īstenojot pilnvaras un veicot uzdevumus un pienākumus, kas tai piešķirti ar ECB līgumiem un statūtiem, ECB nelūdz un nepieņem norādījumus no ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām. Saskaņā ar LESD 132. pantu ECB var izdot noteikumus un pieņemt lēmumus, kas nepieciešami tās uzdevumu īstenošanai un veikšanai³⁴, ko ECB bieži dara, arī attiecībā uz to, kā tā apstrādā un pārvalda personas datus saistībā ar savām darbībām³⁵. Lai gan EDAK un EDAU pienācīgi respektē ECB lēmumu pieņemšanas autonomiju, tie arī uzsver, ka Priekšlikumā ir jāparedz skaidri noteikumi, kas būtu jāapspriež un jāapstiprina likumdevējam, par personas datu apstrādi saistībā ar digitālā euro emisiju un izmantošanu, paredzot skaidrus aizsardzības pasākumus, tādējādi nodrošinot augstāko iespējamo pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzības līmeni.

---

³¹ ECB, Ziņojums par sabiedrisko apspriešanu par digitālo euro, 2021. gada aprīlis, pieejams šeit: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

³² Priekšlikuma 37. pants.

³³ Priekšlikuma 12. apsvērumš. "Jebkurai personas datu apstrādei saskaņā ar šo regulu ir jāatbilst Regulai (ES) 2016/679 un Regulai (ES) 2017/1725, ciktāl tās ietilpst to attiecīgajā piemērošanas jomā. Tāpēc uzraudzības iestādes saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un Regulu (ES) 2018/1725 ir atbildīgas par personas datu apstrādes uzraudzību, kas tiek veikta saistībā ar šo regulu". Turklāt 70. apsvērumā ir noteikts, ka "Personas datu apstrāde atbilstības nolūkā un saistībā ar šo regulu tiktu veikta saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un Regulu (ES) 2018/1725, kā arī attiecīgā gadījumā saskaņā ar Direktīvu 2002/58/EK".

³⁴ Tas ir atspoguļots arī LESD 282. panta 4. punktā: "Eiropas Centrālā banka pieņem pasākumus, kas vajadzīgi, lai veiktu tās uzdevumus saskaņā ar 127. līdz 133. pantu, 138. pantu un nosacījumiem, kas izklāstīti ECBS un ECB statūtos."

³⁵ Sk. kā piemērus: Eiropas Centrālās bankas Lēmums (ES) 2020/655 (2020. gada 5. maijs), ar ko pieņem īstenošanas noteikumus par datu aizsardzību Eiropas Centrālajā bankā un atceļ Lēmumu ECB/2007/1 (ECB/2020/28) OV L 152, 15.05.2020., 13.–20. lpp.; Eiropas Centrālās bankas 2021. gada 7. septembra Lēmums (ES) 2021/1486, ar ko pieņem iekšējos noteikumus par datu subjektu tiesību ierobežojumiem saistībā ar Eiropas Centrālās bankas uzdevumiem saistībā ar kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (ECB/2021/42) (OV L 328), 16.9.2021., 15.–22. lpp.; un 10. apsvērumš Eiropas Centrālās bankas 2022. gada 10. oktobra Lēmumā (ES) 2022/1982 par to, kā kompetentās iestādes un sadarbības iestādes izmanto Eiropas Centrālo banku sistēmas pakalpojumus, un ar ko groza Lēmumu ECB/2013/1 (ECB/2022/34) ECB/2022/34 (OV L 272, 20.10.2022., 29.–35. lpp.).

26. Šajā sakarā EDAK un EDAU saprot, ka ES likumdevējs ir pilnvarots “noteikt pasākumus, kas nepieciešami euro kā vienotās valūtas izmantošanai” saskaņā ar LESD 133. pantu, kas ir Priekšlikuma juridiskais pamats līgumos. Tomēr LESD 133. panta juridiskā pamata institucionālie un juridiskie ierobežojumi, kas izriet no LESD ietvertajiem noteikumiem, prasa atstāt ECB zināmu rīcības brīvību attiecībā uz detalizētiem pasākumiem, noteikumiem un standartiem, kurus ECB pieņems, lai īstenotu likumdevēju pieņemtos pasākumus, piemēram, tos, kas minēti Priekšlikuma 5. panta 2. punktā³⁶. EDAK un EDAU arī saprot, ka tas parasti ir iemesls, kāpēc parasti reti tiek pilnvarots ECB veikt noteiktus uzdevumus, bet bieži atstāj ECB rīcības brīvību (izmantojot vārdu “var”, nevis “veic”) attiecībā uz to, vai tos veikt³⁷. Jebkurā gadījumā pat gadījumos, kad tehniskas izvēles ir atstātas ECB ziņā, šīs izvēles ir atkarīgas no nepieciešamības nodrošināt atbilstību Savienības datu aizsardzības tiesību aktiem, tostarp nepieciešamības un proporcionalitātes prasībām.
27. Visbeidzot, EDAK un EDAU atzīst, ka Priekšlikumā ne tikai uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt atbilstību VDAK un ESDAR, bet arī paredzēti īpaši ierobežojumi pārziņiem un aizsardzības pasākumi datu subjektiem attiecībā uz personas datu apstrādi. Tas attiecas, piemēram, uz Priekšlikuma 37. panta 2. punktā paredzēto aizliegumu maksājumu pakalpojumu sniedzējiem vai Eurosistēmai saglabāt darījumu datus par bezsaistes digitālajiem euro maksājumu darījumiem. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē arī prasību ECB apspriesties ar EDAU pirms detalizētu pasākumu, noteikumu un standartu pieņemšanas, kas var ietekmēt datu aizsardzību saskaņā ar Priekšlikuma 5. panta 2. punktu.

4 I NODAĻA — PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

28. EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma 2. pantā ir sniegtas definīcijas, kas nepieciešamas, lai izprastu Priekšlikumu kopumā. Tomēr EDAK un EDAU uzskata, ka trūkst dažu definīciju vai ir nepieciešami papildu skaidrojumi, lai nodrošinātu juridisko noteiktību.
29. Pirmkārt, Priekšlikuma centrā ir dati, kas iegūti no maksājumu darījumiem. Tomēr priekšlikumā nav definēts, ko nozīmē “darījuma dati” un vai bezsaistes vai tiešsaistes maksājumu modalitāte atšķiras atkarībā no darījumu datu veidiem, kuri vai nu tiek ģenerēti no darījuma, vai tiek gaidīti un nepieciešami, lai sekmīgi izpildītu darījumu. EDAK un EDAU iesaka precīzi noteikt, kurš datu veids ietilptu kategorijā “darījuma dati”. Šajā sakarībā EDAK un EDAU arī norāda, ka Priekšlikuma III, IV un V pielikumā ir izmantotas plašas personas datu kategorijas, kuras, kā

---

³⁶ 5. panta 2. punktā noteikts, ka “Šīs regulas ietvaros digitālo euro reglamentē arī sīki izstrādāti pasākumi, noteikumi un standarti, ko Eiropas Centrālā banka var pieņemt saskaņā ar savu kompetenci. Ja šiem sīki izstrādātajiem pasākumiem, noteikumiem un standartiem ir ietekme uz personas tiesību un brīvības aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, Eiropas Centrālā banka pirms to pieņemšanas apspriežas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.”

³⁷ Sk. piemēru 25. apsvērumā: “Eiropas Centrālā banka **var** atbalstīt maksājumu pakalpojumu sniedzējus jebkādu turēšanas ierobežojumu izpildē, tostarp viena pati vai kopā ar valstu centrālajām bankām izveidojot vienotu piekļuves punktu digitālo euro lietotāju identifikatoriem un saistītajiem digitālā euro turējuma limitiem.” Sk. arī 68. apsvērumu: “Eiropas Centrālā banka **var** izveidot vispārēju krāpšanas atklāšanas un novēršanas mehānismu, lai atbalstītu krāpšanas pārvaldības darbības, ko maksājumu pakalpojumu sniedzēji veic saistībā ar tiešsaistes digitālajiem euro maksājumu darījumiem.” (izcēlums pievienots).

paredzams, apstrādās dažādi dalībnieki. Šīs personas datu kategorijas būtu jādefinē precīzāk, kā izklāstīts šī kopīgā atzinuma 9. sadaļā.

30. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikumā vairākos gadījumos ir atsauce uz terminu “*“vietējās glabāšanas ierīces”*”. Proti, Priekšlikumā ir atsauce uz terminu “*“vietējās glabāšanas ierīces”*” saskaņā ar 2. panta 15. punktu, 34. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 35. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 37. panta 4. punkta b) apakšpunktu, kas nav definēts Priekšlikuma 2. pantā. Saskaņā ar Priekšlikuma 34. apsvērumu: “*maksājumu pakalpojumu sniedzējiem būtu jāreģistrē un jādereģistrē vietējās glabāšanas ierīces klientu digitālo euro maksājumu darījumiem bezsaistē*”. Tajā pašā apsvērumā arī norādīts, ka MPS uz laiku glabātu vietējās glabāšanas ierīces, ko izmanto bezsaistes digitālajam euro, identifikatoru. Turklāt 35. apsvērumā norādīts, ka MPS jāreģistrē un jādereģistrē vietējās datu glabāšanas ierīces savu klientu bezsaistes digitālo euro maksājumu darījumiem. Visbeidzot, 75. apsvērumā precizēts, ka saistībā ar bezsaistes digitālo euro maksājumu darījumiem MPS apstrādās “[...] tikai personas datus, kas saistīti ar digitālo euro iemaksu vai izņemšanu no digitālajiem euro maksājumu kontiem, lai tos augšupielādētu vietējās datu glabāšanas ierīcēs vai no vietējām datu glabāšanas ierīcēm digitālajos euro maksājumu kontos. Tas ietver vietējo datu glabāšanas ierīču identifikatoru, ko maksājumu pakalpojumu sniedzēji piešķir digitālo euro lietotājam, kurš glabā bezsaistes digitālos euro”. Tāpēc šķiet, ka Priekšlikumā minētā termina “*“vietējās glabāšanas ierīces”*” izmantošana attiecas uz “*“mobilajām ierīcēm”*”. Tomēr 2. panta 31. punktā skaidri definētas “*“mobilās ierīces”*” kā “[...] ierīce, kas ļauj digitālo euro lietotājiem autorizēt digitālos euro maksājumu darījumus tiešsaistē vai bezsaistē, tostarp jo īpaši viedtālruni, planšetdatori, viedpulksteņi un visu veidu valkājamās ierīces”. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka gadījumos, kad Priekšlikumā ir definēts “*“digitālais euro maksājumu konts”*” saskaņā ar 2. panta 5. punktu, tiek izmantots termins “*“bezsaistes digitālā euro ierīce”*”. Ņemot to vērā, EDAK un EDAU iesaka precizēt, vai “*“vietējās glabāšanas ierīces”*” būtu uzskatāmas par ierīcēm, kas nav “*“mobilās ierīces”*”, kā definēts Priekšlikuma 2. panta 31. punktā, un, ja tas tā ir, iekļaut Priekšlikuma 2. pantā atsevišķu šī termina definīciju. Šādi precizējumi *mutatis mutandis* būtu jāpiemēro terminam “*“bezsaistes digitālā euro ierīce”*”, kas minēts Priekšlikuma 2. panta 5. punktā.
31. Turklāt EDAK un EDAU iesaka precizēt termina “*“lietotāja identifikators”*” definīciju saskaņā ar Priekšlikuma 2. panta 27. punktu. Priekšlikuma 2. panta 27. punktā definēts “*“lietotāja identifikators”*” kā “[...] unikāls identifikators, ko izveidojis maksājumu pakalpojumu sniedzējs, kurš izplata digitālo euro, un kas tiešsaistes digitālā euro vajadzībām nepārprotami nošķir digitālā euro lietotājus, bet ko Eiropas Centrālā banka un valstu centrālās bankas nav attiecinājušas uz identificējamu fizisku vai juridisku personu”. Šajā sakarā EDAK un EDAU norāda, ka III pielikumā ir noteikts, ka “*“lietotāja identifikators”*” ietvertu “*“vietējo glabāšanas ierīču īpašnieku vārdu”*”. Vēl viens piemērs ir saikne starp jēdzieniem “*“lietotāja identifikators”*”, kas definēts Priekšlikuma 2. panta 27. punktā, un “*“lietotāja pseidonīms”*”, kas definēts Priekšlikuma 2. panta 28. punktā; abi šie jēdzieni, šķiet, norāda uz VDAR 4. panta 5. punktā definēto pseidonimizācijas metodi, lai gan tas ir skaidri norādīts tikai Priekšlikuma 2. panta 28. punktā.
32. Visbeidzot, EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikuma 22. panta 3. punktā ir izmantots termins “*“unikāls digitālā euro maksājumu konta numurs”*”, kas tomēr nav definēts 2. pantā. Tāpēc juridiskās noteiktības labad EDAK un EDAU iesaka 2. pantā iekļaut “*“unikālā digitālā euro maksājumu konta numura”*” definīciju. Šādas definīcijas ieviešana arī palīdzētu precizēt atšķirību starp citiem identifikācijas datu veidiem Priekšlikumā, jo īpaši starp “*“lietotāja identifikatoru”*”,

kas definēts 2. panta 27. punktā, un “*lietotāja pieņemto vārdu*”, kā definēts Priekšlikuma 2. panta 28. punktā.

5 III NODAĻA — LIKUMĪGS MAKSĀŠANAS LĪDZEKLIS

33. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē politikas mērķi nodrošināt digitālā euro likumīgā maksāšanas līdzekļa vērtību, kā tas ir euro monētu un banknošu gadījumā. Digitālajam euro ir jāpapildina fiziskā nauda, kas ir visaptverošs maksāšanas līdzeklis privātuma un individuālo brīvību nodrošināšanai, nevis tā jāaizstāj. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka saskaņā ar Priekšlikuma 12. panta 2. punktu iedzīvotājiem vienmēr būs iespēja veikt maksājumus digitālajā euro vai skaidrā naudā.

6 IV NODAĻA — IZPLATĪŠANA

34. Priekšlikums reglamentē digitālā euro izplatīšanu, izmantojot spēkā esošo ES tiesisko regulējumu maksājumu pakalpojumu sniegšanai, kas paredzēts Direktīvā (ES) 2015/2366 (MPD2)³⁸. MPS var sniegt digitālos euro maksājumu pakalpojumus vairākām fizisko un juridisko personu kategorijām saskaņā ar Priekšlikuma 13. pantu.
35. EDAK un EDAU atzīmē, ka digitālo euro var izplatīt arī fiziskām vai juridiskām personām, kuras nedzīvo vai nav reģistrētas dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, saskaņā ar Priekšlikuma 13. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu. Tomēr saskaņā ar pašreizējo Priekšlikumu nav skaidrs, kādos gadījumos, kā un kāpēc digitālos euro maksājumu pakalpojumus var ierobežot līdz šīm datu subjektu kategorijām, kā tas ietekmē personas datu apstrādi un vai personas dati tiek vai netiek dzēsti, kad tiek ierobežota pakalpojumu izmantošana. Nav arī skaidrs, vai šāda informācija būtu jāprecizē šajā Priekšlikumā vai Priekšlikumā regulai par to, kā digitālā euro pakalpojumus sniedz maksājumu pakalpojumu sniedzēji, kas reģistrēti dalībvalstīs, kuru naudas vienība nav euro. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka precizēt apstrādi, ko veic saistībā ar digitālā euro izplatīšanu fiziskām vai juridiskām personām, kuras nedzīvo vai neveic uzņēmējdarbību dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, vai nu šajā Priekšlikumā, vai Priekšlikumā regulai par to, kā maksājumu pakalpojumu sniedzēji, kas reģistrēti dalībvalstīs, kuru valūta nav euro, sniedz digitālo euro pakalpojumus.
36. Priekšlikuma 13. panta 4. punktā ir noteikts, ka digitālā euro lietotāja iepriekšēja piekrišana ir nepieciešama, lai digitālo euro kontu piesaistītu bezseguma maksājumu kontiem gan digitālā euro konta finansēšanai un digitālā euro izskatīšanai, gan maksājumu papildināšanai, kas pārsniedz digitālā euro turējuma limitu. Šī saikne ietvertu personas datu apstrādi, jo notiktu informācijas apmaiņa par vairākiem maksājumu kontiem, kurus ne vienmēr nodrošina viens un tas pats MPS. No datu aizsardzības viedokļa EDAK un EDAU uzskata, ka iepriekšēju apstiprinājumu nevajadzētu interpretēt kā piekrišanu VDAR nozīmē, bet gan kā līgumisku garantiju. Tādēļ EDAK un EDAU iesaka aizstāt “*iepriekšēju apstiprinājumu*” ar “*atļauju*”. Šāda pieeja būtu saskaņā ar Priekšlikumu regulai par maksājumu pakalpojumiem (turpmāk tekstā —

---

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK, OV L 337, 23.12.2015., 35.–127. lpp.

PSR)³⁹ un Priekšlikumu regulai par satvaru finanšu datu piekļuvei (turpmāk tekstā — FIDA)⁴⁰. Šajā sakarā EDAU savos iepriekšējos atzinumos jau ir sniedzis konkrētus ieteikumus⁴¹. Šie ieteikumi, proti, par nepieciešamību nošķirt "atļauju", no vienas puses, no VDAR juridiskā pamata — piekrišanas personas datu apstrādei, no otras puses, būtu spēkā arī ņemot vērā Priekšlikumu.

37. Visbeidzot, EDAU un EDAK vēlas norādīt, ka Priekšlikuma 14. panta 5. punktā minētās Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas iestādes (turpmāk tekstā — AMLA) un Eiropas Banku iestādes (turpmāk tekstā — EBI) vadlīnijas būtu jāinterpretēt tādējādi, ka MPS nav jāreģistrē potenciālo euro digitālo lietotāju statuss (piemēram, kā patvēruma meklētājs vai starptautiskās aizsardzības saņēmējs, vai persona bez noteiktas adreses, vai trešās valsts valstspiederīgais, kuram nav piešķirta uzturēšanās atļauja), jo tas varētu stigmatizēt šos lietotājus.

7 V NODAĻA — DIGITĀLĀ EURO IZMANTOŠANA KĀ VĒRTĪBAS KRĀTUVE UN KĀ MAKSĀŠANAS LĪDZEKLIS

38. Priekšlikuma 15. panta 1. punktā principā paredzēts, ka digitālā euro kā vērtības nesēja izmantošanai var noteikt ierobežojumus. Priekšlikuma 16. panta 1. punktā noteikts, ka ECB izstrādā instrumentus, lai ierobežotu digitālā euro kā vērtību uzkrāšanas līdzekļa izmantošanu, un lemj par to parametriem un izmantošanu. Priekšlikuma 35. panta 8. punktā noteikts, ka, lai atbalstītu MPS pienākumu īstenot turēšanas ierobežojumus saskaņā ar 16. panta 1. punktu un nodrošināt ārkārtas maiņu pēc lietotāja pieprasījuma saskaņā ar 31. panta 2. punktu, ECB viena pati vai kopā ar nacionālajām centrālajām bankām var izveidot vienotu piekļuves punktu digitālā euro lietotāju identifikatoriem un saistītajiem digitālajiem euro turēšanas ierobežojumiem. Turklāt 35. panta 8. punktā ir noteikts, ka ir jāīsteno jaunākie drošības un privātuma saglabāšanas pasākumi, lai nodrošinātu, ka atsevišķu digitālo euro lietotāju identitāti nevar izsecināt no informācijas, kurai ar vienotā piekļuves punkta starpniecību piekļūst struktūras, kas nav MPS, kuru klients vai potenciālais klients ir digitālā euro lietotājs. Turklāt Priekšlikuma 77. apsvērumā norādīts, ka vienots digitālo euro lietotāju identifikatoru piekļuves punkts un ar to saistītie digitālo euro turējumu limiti ir nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu digitālā euro darbību visā eurozonā, jo digitālā euro lietotājiem var būt digitālā euro maksājumu konti dažādās dalībvalstīs. Izveidojot vienoto piekļuves punktu, Eurosistēmai jānodrošina, ka personas datu apstrāde tiek samazināta līdz absolūti nepieciešamajam līmenim un ka tiek īstenota integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma.

---

³⁹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1093/2010, COM/2023/367 gala versija.

⁴⁰ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par satvaru piekļuvei finanšu datiem un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010, (ES) Nr. 1095/2010 un (ES) 2022/2554, COM/2023/360 gala versija.

⁴¹ EDAU atzinums 38/2023 par priekšlikumu regulai par finanšu datu piekļuves satvaru, pieņemts 2023. gada 22. augustā, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf; EDAU atzinums 39/2023 par priekšlikumu regulai par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū un priekšlikumu direktīvai par maksājumu pakalpojumiem un elektroniskās naudas pakalpojumiem iekšējā tirgū, pieņemts 2023. gada 22. augustā, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0729_d2434_opinion_en.pdf

39. EDAK un EDAU atzīst, ka, lai nodrošinātu, ka digitālā euro lietotājs, kuram var būt dažādi digitālā euro konti pie dažādiem MPS, nepārsniedz turējuma limitu, ir neizbēgama zināma personas datu apstrāde. Šajā sakarā EDAK un EDAU norāda, ka saskaņā ar Priekšlikuma 35. panta 8. punktu "[...] ECB viena pati vai kopā ar valstu centrālajām bankām var izveidot vienotu piekļuves punktu digitālā euro lietotāja identifikatoriem un saistītajiem digitālā euro turējuma limitiem, kā minēts 4. pielikuma 4. punktā [...]" Turklāt 77. apsvērumā ir atsauce uz to, ka "[...] izveidojot vienoto piekļuves punktu, Eiropas Centrālajai bankai un valstu centrālajām bankām būtu jānodrošina, ka personas datu apstrāde tiek samazināta līdz minimumam, kas ir absolūti nepieciešams, un ka integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma tiek īstenota [...]"
40. Vienlaikus EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikumā nav pietiekami precizēta IV pielikuma 4. punktā uzskaitīto personas datu apstrādes nepieciešamība un proporcionalitāte. Tādējādi EDAK un EDAU iesaka 77. apsvērumā sīkāk izstrādāt vienotā piekļuves punkta nepieciešamības un proporcionalitātes pamatojumu. Turklāt Priekšlikumā nav iekļauta informācija par to, kā šajā sakarā ir jāīsteno integrēta datu aizsardzība un datu aizsardzība pēc noklusējuma. EDAK un EDAU iesaka sīkāk precizēt pasākumus, kas būtu jāīsteno, lai jau no paša sākuma integrētu datu aizsardzību pēc noklusējuma, tostarp tehniskos pasākumus, kas nodrošinātu decentralizētu uzglabāšanu⁴².
41. Turklāt Priekšlikumā nav skaidrs, kā MPS būtu jāapstrādā personas dati, kas uzskaitīti III pielikuma 1. punktā, lai praksē īstenotu turēšanas ierobežojumus, un kādi aizsardzības pasākumi ir ieviesti digitālā euro lietotājiem, piemēram, tiesības iebilst pret lēmumiem vai tos pārsūdzēt, pamatojoties uz turēšanas ierobežojuma izpildi.
42. Priekšlikuma 17. pants ierobežo maksas, ko MPS var iekasēt no lietotājiem par digitālo euro maksājumu pakalpojumu izmantošanu. EDAK un EDAU norāda, ka, uzraugot, kā MPS ievēro šo noteikumu, ECB var apstrādāt personas datus, jo ECB būtu tiesīga pieprasīt MPS sniegt "*visu nepieciešamo informāciju*", lai īstenotu šī panta noteikumus. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzskata, ka plašai atsaucei uz "*visu nepieciešamo informāciju*" varētu būt nesamērīga ietekme uz personas datu ievākšanu praksē. EDAK un EDAU iesaka precizēt, ka šis noteikums būtu jāpiemēro saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem atbilstoši apstrādes nolūkiem, tostarp datu minimizēšanas principam. ECB informācijas pieprasījumiem vienmēr jābūt rakstiskiem, pamatotiem un neregulāriem, un tiem nevajadzētu attiekties uz visu kartotēku kopumā vai izraisīt kartotēku savstarpējo savienojamību⁴³.

---

⁴² Lai gan ir saprotams, ka informācija, kas vajadzīga, lai pārbaudītu digitālā euro lietotāja kopējo turējuma limitu, varētu būt iegūta no vairāk nekā viena digitālā euro konta, kas pieder vienam un tam pašam lietotājam, īstenošanas gaitā būtu jāizpēta iespēja izmantot PET, kas varētu izvairīties no centralizētas personas datu glabāšanas, kurus izmanto aprēķinu veikšanai un attiecīgu lēmumu pieņemšanai (piemēram, atteikt darījumu vai jaunu kontu ar konkrētu turēšanas ierobežojumu). Šajā sakarā kā iespējamu paņēmieni varētu novērtēt drošu daudzpartiju skaitļošanu (sk. ANO Rokasgrāmatas par privātumu uzlabojošām tehnoloģijām oficiālajai statistikai 2.1. sadaļu un saistītos piemērus, kas pieejami šeit: <https://unstats.un.org/bigdata/task-teams/privacy/guide/index.cshtml>).

⁴³ VDAR 31. apsvēruma

8 VII NODAĻA — TEHNISKĀS ĪPAŠĪBAS

8.1 Bezsaistes un tiešsaistes digitālā eiro modalitātes

43. EDAK un EDAU norāda, ka digitālais euro būtu pieejams divos veidos: tiešsaistes versija un bezsaistes versija⁴⁴. EDAK un EDAU stingri atbalsta bezsaistes modalitātes ieviešanu, jo, salīdzinot ar tiešsaistes modalitāti, tā nodrošinātu augstāku privātuma līmeni. EDAK un EDAU jo īpaši atzinīgi vērtē to, ka saskaņā ar Priekšlikuma 23. panta 1. punktu digitālais euro būs pieejams gan tiešsaistes, gan bezsaistes digitālā euro maksājumu darījumiem, sākot no digitālā euro pirmās emisijas.
44. Attiecībā uz tiešsaistes modalitāti EDAK un EDAU norāda, ka, kā norādīts Priekšlikuma 13. panta 6. punktā, to lasot saistībā ar 9. apsvērumu, līgumi par šādu kontu un pakalpojumu nodrošināšanu tiktu parakstīti starp lietotājiem un MPS, t. i., nevis starp lietotājiem un ECB. Šī pieeja ir apsveicama, jo tā atspoguļo digitālā euro decentralizētu īstenošanu (proti, ar MPS starpniecību) pretstatā centralizētai pieejai, ko pilnībā pārvalda Eurosistēma.
45. EDAK un EDAU norāda, ka saskaņā ar Priekšlikuma 22. panta 3. punktu "*katram digitālajam euro maksājumu kontam ir unikāls digitālā euro maksājumu konta numurs*". Tomēr, kā jau norādīts šī atzinuma 4. sadaļā, termins "*unikāls digitālā euro maksājumu konta numurs*" nav definēts Priekšlikuma 2. pantā. Šādas definīcijas neesība rada jautājumus attiecībā uz to: (i) kas būs atbildīgs par noteikumiem šī identifikatora definēšanai; (ii) kā identifikators tiktu ģenerēts: decentralizēti, piemēram, katrs MPS nosakot savu formātu, vai centralizētākā veidā, piemēram, ECB; un (iii) kas tiktu iekļauts šajā identifikatorā. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka definēt šādus elementus jaunā definīcijā "*unikālais digitālais euro maksājumu konta numurs*" saskaņā ar 2. pantu un visus nepieciešamos darbības noteikumus attiecībā uz tā izsniegšanu 22. pantā.

8.2 Nosacījuma digitālie euro maksājumu darījumi

46. EDAK un EDAU uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai digitālais euro nebūtu "*programmas nauda*". Šajā sakarā EDAK un EDAU uzsver atšķirību starp programmas naudu, kas Priekšlikumā definēta kā "*digitālās naudas vienības, kurām ir raksturīga loģika, kas ierobežo katras vienības pilnīgu aizstājamību*"⁴⁵, un nosacītiem digitālā euro maksājumu darījumiem, ko saprot kā maksājumu darījumus, kurus instruē automātiski, izpildot iepriekš noteiktus nosacījumus (piemēram, periodiski veicami maksājumi pa daļām), par kuriem ir vienojušies maksātājs un maksājuma saņēmējs⁴⁶.
47. Šāds nošķīrums ir paredzēts Priekšlikuma 24. panta 2. punktā par maksājumu darījumiem ar nosacījumiem, kas skaidri aizliedz digitālo euro būt programmējamai naudai. Turklāt 55. apsvērumā norādīts, ka "*[...] nosacītu maksājumu mērķis vai sekas nedrīkst būt digitālā euro kā programmas naudas izmantošana*". Turklāt 12. panta 1. punktā ir noteikts, ka digitālajam euro ir jābūt konvertējamam pret euro banknotēm un monētām pēc nominālvērtības, kas vēlreiz

⁴⁴ Priekšlikuma 23. panta 1. punkts.

⁴⁵ Priekšlikuma 2. panta 18. punkts.

⁴⁶ Priekšlikuma 2. panta 17. punkts.

liecina par digitālā euro neplānojamo būtību, jo tas digitālo euro nesaista ar īpašiem lietojumiem.

48. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē šīs specifikācijas un stingri iesaka likumdevējiem saglabāt šos noteikumus Priekšlikumā. Patiesi, no privātuma un datu aizsardzības viedokļa programmējams digitālais euro radītu nepieņemamus augstus datu aizsardzības riskus. Piemēram, tas varētu ļaut izdarīt secinājumus par digitālā euro lietotāja tēriņu ieradumiem jau digitālā euro emisijas brīdī vai novest pie papildu mehānismu ieviešanas, lai nodrošinātu, ka lietotāji apietu instrukcijas, kas ierobežo digitālā euro izmantošanu.

8.3 Eiropas digitālās identitātes maki

49. Lai piekļūtu digitālā euro maksājumu pakalpojumiem un izmantotu tos, Priekšlikums ļautu digitālā euro lietotājiem paļauties uz pārrobežu pakalpojumiem, ko izstrādājuši MPS un ECB⁴⁷. Šādi priekšizstrādes cikla pakalpojumi tiek definēti kā "*visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai sniegtu pakalpojumus digitālā euro lietotājiem, kuri, izmantojot noteiktas saskarnes, mijiedarbojas ar aizmugursistēmas risinājumiem un citiem priekšizstrādes cikla pakalpojumiem*"⁴⁸. Šiem priekšizstrādes cikla pakalpojumiem "*[...] jābūt sadarbspējīgiem ar Eiropas digitālās identitātes makiem vai integrētiem tajos*", un uz pēdējās minētajām funkcijām plašāk var paļauties digitālā euro lietotāji, kas to pieprasa⁴⁹.
50. EDAK un EDAU atgādina, ka Priekšlikuma⁵⁰ regulai, ar ko izveido Eiropas digitālās identitātes makus, paredzētā tehniskā īstenošana, par kuru pašlaik notiek pārrunas, galu galā⁵¹ noteiks, vai būtu jāintegrē papildu datu aizsardzības pasākumi vai arī tā izstrāde tiks veikta saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem⁵².
51. EDAK un EDAU norāda, ka digitālā euro konta lietotāja pienācīgu identifikāciju veic MPS ar atbilstošām "pazīsti savu klientu" pārbaudēm reģistrācijas posmā, attiecībā uz kurām varētu izmantot Eiropas digitālās identitātes makus. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka Eiropas digitālās identitātes maku izmantošana šajā nolūkā saskaņā ar Priekšlikuma 25. panta 2. punktu notiktu tikai pēc digitālā euro lietotāju pieprasījuma, nevis kā noklusējuma gadījums, saskaņā ar datu minimizēšanas galveno datu aizsardzības principu un pārziņu pienākumu nodrošināt integrētu datu aizsardzību un datu aizsardzību pēc noklusējuma⁵³.

---

⁴⁷ Priekšlikuma 28. panta 1. punkts. Ar 2. punktu tiek piebilsts, ka ECB nav piekļuves nekādiem personas datiem saistībā ar priekšizstrādes cikla pakalpojumiem, ko izstrādājuši ECB un izmanto MPS.

⁴⁸ Priekšlikuma 2. panta 20. punkts.

⁴⁹ Priekšlikuma 25. panta 1. un 2. punkts.

⁵⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eudi-wallet-implementation>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3556.

⁵² EDAU, Oficiāli komentāri par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 910/2014 attiecībā uz Eiropas digitālās identitātes regulējuma izveidi, 2021. gada 21. jūlijs, 2. lpp., pieejams šeit: https://edps.europa.eu/system/files/2021-07/21-07-28_formal_comments_2021-0598_d-1609_european_digital_identity_en.pdf

⁵³ VDAR 5. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 25. panta 1. un 2. punkts.

8.4 Norēķini

52. EDAK un EDAU norāda, ka tiešsaistes digitālā euro maksājumu darījumu galīgais norēķins tiktu veikts Eurosistēmas pieņemtajā digitālā euro norēķinu infrastruktūrā⁵⁴. Tā ir atšķirīga pieeja salīdzinājumā ar elektronisko privāto maksājumu darījumu norēķiniem, kas tiek veikti starp maksājumu iestādēm decentralizēti un kur Eurosistēmai nav piekļuves maksājumu darījumiem. EDAK un EDAU atzīst, ka norēķinus par digitālā euro tiešsaistes darījumiem makrolīmenī būtu jāveic ECB, jo digitālie euro, kas nav noguldīti banku līmenī, ir tiešas saistības pret ECB un valstu centrālajām bankām⁵⁵, un tāpēc tiem ir nepieciešama grāmatvedība ECB līmenī.
53. Tajā pašā laikā EDAK un EDAU uzsver, ka ECB ieviestā norēķinu infrastruktūra centralizēti glabātu datus par visām personām, kuras izmanto digitālo euro tiešsaistē, un ietvertu sensitīvu informāciju, piemēram, lietotāju autentifikāciju⁵⁶. Ņemot vērā centralizēti uzglabāto datu apjomu un būtību, jebkādu ar datiem saistītu pārkāpumu sekas varētu potenciāli kaitēt lielai daļai personu. EDAK un EDAU ir gatavi palīdzēt novērtēt atbilstošus drošības pasākumus, kas jāīsteno šajā sakarā.
54. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU atzinīgi vērtē Priekšlikuma 71. apsvērumu, kurā noteikts, ka *"[...] norēķini par digitālā euro darījumiem būtu jāizstrādā tā, lai ne Eiropas Centrālā banka, ne valstu centrālās bankas nevarētu attiecināt datus uz identificētu vai identificējamu digitālā euro lietotāju"*. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē arī 76. apsvērumu, kurā precizēts, ka *"[Eiropas Centrālā banka un valstu centrālās bankas var apstrādāt personas datus, ciktāl tas ir nepieciešams, lai veiktu uzdevumus, kas ir būtiski digitālā euro pareizai darbībai"*. Tajā pašā laikā EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikumā nav noteikts saistošs pienākums, kas nodrošinātu darījumu datu pseidonimizāciju attiecībā uz ECB un valstu centrālajām bankām. Tādēļ EDAK un EDAU iesaka Priekšlikuma noteicošajos noteikumos ieviest skaidru pienākumu pseidonimizēt darījumu datus attiecībā uz ECB un valstu centrālajām bankām, nevis tikai atsaukties uz to Priekšlikuma 76. apsvērumā.

8.5 Vispārējais krāpšanas atklāšanas un novēršanas mehānisms

55. EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma 32. panta 1. punktā ir atsauce uz krāpšanas atklāšanas un novēršanas mehānismu (turpmāk tekstā — FDPM), ko ECB var izvēlēties izveidot, lai atvieglotu krāpšanas atklāšanas un novēršanas uzdevumus, kas MPS jāveic saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2366 *"[...] lai nodrošinātu netraucētu un efektīvu digitālā euro darbību"*. FDPM var pārvaldīt vai nu tieši ECB, vai ECB izraudzīti PSS. EDAK un EDAU pozitīvi vērtē to, ka 32. panta 2. punktā būtu noteikts ECB pienākums apspriesties ar EDAU pirms FDPM darbības elementu detalizētas izstrādes.
56. Saskaņā ar 32. panta 3. punktu FDPM: *"novērtē krāpšanas risku, kas saistīts ar tiešsaistes digitālā euro darījumiem reāllaikā, ekskluzīvi izmantojot maksājumu pakalpojumu sniedzējus,*

---

⁵⁴ Priekšlikuma 30. panta 2. punkts un 64. apsvērumš.

⁵⁵ Priekšlikuma 9. apsvērumš.

⁵⁶ Priekšlikumam pievienotā IV pielikuma 2. punkts.

*pirms darījums tiek ieviests digitālā euro norēķinu infrastruktūrā*⁵⁷ un *"atbalstīt maksājumu pakalpojumu sniedzējus, lai atklātu krāpnieciskus darījumus tiešsaistes digitālā euro maksājumu darījumos, kas ir izpildīti"*⁵⁸.

57. Šajā sakarā jānorāda, ka MPS jau veic krāpšanas atklāšanas darbības, jo īpaši to juridisko pienākumu ietvaros saskaņā ar MPD⁵⁹. Turklāt 32. panta 1. punktā noteikts, ka MPS arī veiktu šādas krāpšanas atklāšanas darbības digitālā euro kontekstā. Tajā pašā laikā 68. apsvērumā paskaidrots, ka paredzētais FDPM ir nepieciešams, jo "[...] to [savlaicīgu krāpšanas atklāšanu] var padarīt efektīvāku, izmantojot informāciju par potenciāli krāpnieciskām darbībām, kas izriet no citiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem." Tajā pašā apsvērumā papildus norādīts, ka: *"Šī vispārējā krāpšanas atklāšanas funkcija pastāv salīdzināmās maksājumu shēmās, un tā ir nepieciešama, lai sasniegtu pierādāmi zemus krāpšanas rādītājus, lai saglabātu digitālā euro drošību gan patērētājiem, gan tirgotājiem."*
58. EDAK un EDAU atzīst, ka FDPM izveide varētu padarīt krāpšanas savlaicīgu atklāšanu "efektīvāku". Tomēr EDAK un EDAU uzskata, ka krāpšanas savlaicīgas atklāšanas efektivitātes palielināšana pati par sevi nav pietiekama, lai padarītu iejaukšanos pamattiesībās uz privātumu un datu aizsardzību, ko paredzētā sistēma prasītu, ņemot vērā Hartu. Turklāt EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikumā nav paredzēti skaidri un precīzi noteikumi, kas regulētu paredzētā FDPM darbības jomu un piemērošanu, tostarp attiecībā uz atbalsta veidu, ko ECB sniegs MPS. Piemēram, 68. apsvērumā, šķiet, netieši norādīts uz to, ka FDPM loma būtu salīdzināma ar vispārējo funkciju, kāda ir citās maksājumu shēmās. Tomēr Priekšlikuma 32. pantā nav noteikta atšķirība starp ECB kā iestādes, kas atbild par vispārējās sistēmas uzraudzību, lai pārraudzītu krāpšanas apkarošanas darbību veikšanu, lomu un uzdevumiem, no vienas puses, un MPS lomu un uzdevumiem, no otras puses. Tāpēc EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikuma 32. pantā trūkst paredzamības, kas mazina juridisko noteiktību un spēju novērtēt šāda pasākuma noteikšanas nepieciešamību, kas ir nepieciešama prasība attiecībā uz katru datu aizsardzības pamattiesību ierobežojumu saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu.
59. Turklāt, lai gan EDAK un EDAU atzīst, ka komerciālajās maksājumu shēmās pastāv vispārējas krāpšanas atklāšanas funkcijas, kā uzsvērts 68. apsvērumā, EDAK un EDAU atgādina, ka šo darbību pamatā ir dažādu tehnoloģiju izmantošana, sākot no tradicionāliem risinājumiem, kas balstās uz noteikumiem balstītu krāpšanas atklāšanu, līdz sistēmām, kuru pamatā ir reāllaika analīze, mašīnmācīšanās, kā arī mākslīgais intelekts, un visām tām ir nepieciešama liela personas datu apjoma apstrāde⁶⁰. Līdz ar to, lai nodrošinātu pamattiesību aizsardzību šajā kontekstā, ir rūpīgi jāapsver veiktās personas datu apstrādes nepieciešamība un samērīgums,

---

⁵⁷ COM (2023) 369 gala versija, 32. panta 3. punkta a) apakšpunkts.

⁵⁸ COM (2023) 369 gala versija, 32. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

⁵⁹ Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (dokuments attiecas uz EEZ)
OV L 337, 23.12.2015., 35.–127. lpp.

⁶⁰ Piemēram, starptautiskās privātās karšu shēmas izmanto vispārējus krāpšanas atklāšanas mehānismus, kas apstrādā plašu personas datu klāstu, tostarp uzvedības biometriskos datus, kurus izmanto, lai analizētu patērētāju uzvedības modeļus nolūkā atklāt krāpšanu.

kā arī stingri aizsardzības pasākumi. Šis novērtējums ir vēl jo svarīgāks, apsverot tādu sistēmu kā paredzētā FDPM.

60. Noslēgumā EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikums pietiekami nepierāda ECB nepieciešamību izveidot vispārēju FDPM, ko pārvalda ECB, un nodrošināt atbilstošus aizsardzības pasākumus, kas nepieciešami, lai apstrāde atbilstu proporcionalitātes principam. Tādējādi EDAK un EDAU aicina likumdevējus turpmāk pierādīt šādu nepieciešamību vai, ja šāda nepieciešamība netiek pierādīta, apsvērt mazāk ierobežojošus pasākumus no datu aizsardzības viedokļa. Gadījumā, ja tiek pierādīta šāda mehānisma nepieciešamība, būtu jānosaka īpaši aizsardzības pasākumi, tostarp attiecībā uz atbilstošu glabāšanas ierobežojumu, lai nodrošinātu, ka krāpšanas apkarošanas mehānismi nerada pārmērīgu un nesamērīgu iejaukšanos personu pamattiesībās un pamatbrīvībās uz privātumu un personas datu aizsardzību⁶¹.
61. Visbeidzot, EDAK un EDAU atzīmē, ka uz paredzēto FDPM attiektos vairāki ierobežojumi un aizsardzības pasākumi, tostarp tas, ka MPS būtu pienākums "*[...] īstenot atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai nodrošinātu, ka atbalsta dienests nevarētu tieši identificēt digitālā euro lietotājus, pamatojoties uz krāpšanas atklāšanas un novēršanas mehānismam sniegto informāciju*"⁶². Līdzīgi, ja ECB nolemj ar FDPM saistītos uzdevumus uzticēt PSS, ECB un valstu centrālajām bankām nevajadzētu tieši identificēt atsevišķus digitālā euro lietotājus.⁶³ Tajā pašā laikā 68. apsvērumā paskaidrots, ka informācijas pārsūtīšanai starp MPS un FDPM būtu jāpiemēro mūsdienīgi drošības un privātuma aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu, ka FDPM neidentificē atsevišķus digitālā euro lietotājus.
62. Neraugoties uz nepieciešamību sīkāk pamatot FDPM nepieciešamību un proporcionalitāti, kā izklāstīts iepriekš, EDAK un EDAU arī uzskata, ka ne PSS, ne ECB, ne valstu centrālajām bankām nevajadzētu spēt identificēt digitālā euro lietotājus, pamatojoties uz FDPM sniegto informāciju saskaņā ar pseidonimizācijas definīciju VDAR 4. panta 5. punktā. Tādēļ Priekšlikuma 32. panta 4. punkts un 35. panta 7. punkts būtu jāgroza saskaņā ar VDAR 4. panta 5. punktā minēto pseidonimizācijas definīciju, nosakot, ka MPS, no vienas puses, un ECB un valstu centrālajām bankām, no otras puses, būtu jāīsteno atbilstīgi tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu, ka personas datu apstrāde tiek veikta tādā veidā, ka personas datus vairs nevar saistīt ar atsevišķu digitālā euro lietotāju bez papildu informācijas izmantošanas. Turklāt EDAK un EDAU iesaka pieņemt vispiemērotākos PET, kas nodrošinātu visaugstāko aizsardzības līmeni no datu aizsardzības viedokļa, vienlaikus ņemot vērā attiecīgās lietderības un mērogojamības vajadzības.

---

⁶¹ Jo īpaši tādu tehnoloģiju straujā attīstība kā konfidenciāla skaitļošana un homomorfoloģiska šifrēšana varētu ļaut ieviest dinamiskus identifikatorus, kas neietvertu ne digitālā euro individuālu lietotāju identifikāciju, ne viņu individuālu profilēšanu FDPM līmenī.

⁶² Priekšlikuma 32. panta 4. punkts.

⁶³ Priekšlikuma 35. panta 7. punkts.

9 KIBERDROŠĪBA UN DARBĪBAS NOTURĪBA

63. EDAK un EDAU apzinās potenciālos riskus, ar kuriem digitālā euro maksājumi varētu saskarties no IT un kibernetikas viedokļa. Šajā sakarā EDAK un EDAU atgādina, kā uzsvērts Priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā⁶⁴, ka Maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem būtu piemērojams Digitālās darbības noturības akts⁶⁵ un ka uz Eurosistēmu, domājams, attieksies jaunā Kibernetikas regula⁶⁶, par kuru pašlaik notiek pārrunas.
64. Attiecīgi EDAK un EDAU iesaka apsvērumā iekļaut atsauci uz piemērojamo kibernetikas tiesisko regulējumu.
65. Turklāt, tā kā nav visaptveroša likuma par kibernetiku, kas attiektos uz visiem attiecīgajiem dalībniekiem, EDAK un EDAU atgādina, ka ir svarīgi nodrošināt konsekventu pieeju starp digitālā euro infrastruktūras drošības un darbības noturību, no vienas puses, un MPS infrastruktūras drošību un darbības noturību, no otras puses. Turklāt visi augsta līmeņa kibernetikas un darbības noturības noteikumi, kas ir specifiski digitālā euro infrastruktūrai un uz kuriem neattiecas iepriekš minētā kibernetikas sistēma (piemēram, visas iespējamās atsauces uz sertifikāciju), būtu jāiekļauj šī Priekšlikuma normatīvajos noteikumos.

10 VIII NODAĻA — PRIVĀTUMS UN DATU AIZSARDZĪBA

66. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē Priekšlikuma 70. apsvērumā izvirzīto mērķi, atgādinot, ka ir jāizveido augsts privātuma un datu aizsardzības līmenis, lai nodrošinātu Eiropas iedzīvotāju uzticēšanos nākotnes digitālajam euro, kā arī citu Hartā nostiprināto tiesību un brīvību īstenošanu. Šajā sakarā EDAK un EDAU atgādina, ka, lai sasniegtu šo mērķi, tiesību aktiem būtu konkrēti un skaidri jāpievēršas digitālā euro personas datu aizsardzības aspektiem⁶⁷.
67. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka VIII nodaļā ir noteikti mērķi, kādos var apstrādāt personas datus digitālā euro nodrošināšanai. Šīs nodaļas mērķis ir arī noteikt MPS, ECB un/vai nacionālo centrālo banku, un, ja nepieciešams, PSS attiecīgos pienākumus attiecībā uz apstrādes darbībām. Tomēr, kā norādīts zemāk⁶⁸, EDAK un EDAU uzskata, ka likumdevējiem būtu jāsniedz papildu skaidrojumi par šiem aspektiem, kā arī par šīm apstrādes darbībām piemērojamo juridisko pamatu.

---

⁶⁴ SWD(2023) 233 gala versija, 87. lpp.

⁶⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2554 (2022. gada 14. decembris) par finanšu sektora digitālās darbības noturību un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1060/2009, (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 600/2014, (ES) Nr. 909/2014 un (ES) 2016/1011, PE/41/2022/INIT, OV L 333, 27.12.2022., 1.–79. lpp.

⁶⁶ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko nosaka pasākumus augstam kopējam kibernetikas līmenim Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās, COM(2022) 122 gala versija.

⁶⁷ EDAK paziņojums Nr. 04/2022 par digitālā euro izstrādes izvēli no privātuma un datu aizsardzības viedokļa, kas pieņemts 2022. gada 10. oktobrī, pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

⁶⁸ Sk. zemāk esošo 74.–76., 81., 85. un 86. punktu.

68. Turklāt EDAK un EDAU atzinīgi vērtē Priekšlikumā izmantoto pieeju, kuras mērķis ir Priekšlikumam pievienotajos pielikumos reglamentēt personas datu kategorijas, ko var apstrādāt katrs no dalībniekiem, kuri piedalās digitālā euro emisijā. Vienlaikus EDAK un EDAU norāda, ka šajos pielikumos ne vienmēr ir izsmeļoši uzskaitīti apstrādājamo personas datu veidi, tādējādi mazinot juridisko noteiktību. EDAK un EDAU aicina likumdevējus sīkāk precizēt šos sarakstus — ja iespējams, ņemot vērā attiecīgo ieinteresēto personu vajadzības un ievērojot datu minimizēšanas principu un pienākumu nodrošināt integrētu un automātisku datu aizsardzību.

10.1 34. pants: Maksājumu pakalpojumu sniedzēju veikta apstrāde

69. EDAK un EDAU atzīst, ka Priekšlikuma 34. panta 1. punkta mērķis ir noteikt nolūkus, kādos MPS apstrādās personas datus, sniedzot ar digitālo euro saistītus pakalpojumus. Tomēr atsauce uz vārdu *“tostarp”* Priekšlikuma 34. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā rada juridisku nenoteiktību attiecībā uz konkrētiem mērķiem, kādiem MPS var apstrādāt personas datus. EDAK un EDAU uzskata, ka mērķi būtu jāizsaka nevis vispārīgi, bet gan skaidrā un precīzā veidā un tiem vajadzētu būt objektīvi saistītiem ar uzdevumiem, kas tiem uzticēti saskaņā ar Priekšlikumu. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka 34. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā izsmeļoši norādīt attiecīgos uzdevumus, kas uzticēti MPS, kuru veikšanai saskaņā ar Priekšlikumu var apstrādāt personas datus.

Juridiskie pamati, kas piemērojami MPS veiktajai apstrādei

70. EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikums nav pietiekami skaidrs, uz kuru juridisko pamatu MPS balstīsies attiecībā uz apstrādi, ko veic Priekšlikuma 34. panta 1. punktā minētajos nolūkos, jo tajā ir atsauces gan uz sabiedrības interesēm, gan uz juridisku pienākumu. Konkrētāk, Priekšlikumā ir noteikts, ka Priekšlikuma 34. panta 1. punktā uzskaitītos uzdevumus veic MPS *“sabiedrības interesēs”*, kas nozīmē, ka MPS pilda uzdevumu sabiedrības interesēs saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu, apstrādājot lietotāju personas datus Priekšlikuma 34. pantā minētajos nolūkos. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka, lai gan Priekšlikuma 73. apsvērumā ir skaidra atsauce uz VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu un atzīts, ka apstrāde, ko veic MPS, ir *“nepieciešama, lai izpildītu juridisku pienākumu, kas pārzinim ir jāievēro saskaņā ar šo regulu”*, tajā arī norādīts, ka personas datu apstrāde 34. panta 1. punkta no a) līdz c) apakšpunktā minēto uzdevumu veikšanai ir *“uzdevumi sabiedrības interesēs, kas ir būtiski, lai aizsargātu iedzīvotājus, kuri izmanto digitālo euro, kā arī lai nodrošinātu Savienības finanšu sistēmas stabilitāti un integritāti”*. Turpretim Priekšlikuma 73. apsvērumā ir noteikts, ka MPS var arī apstrādāt personas datus, lai izpildītu esošos uzdevumus sabiedrības interesēs vai lai izpildītu Savienības tiesību aktos noteiktu juridisku pienākumu.

71. Šajā sakarā EDAK un EDAU vēlas atkārtoti uzsvērt, ka saskaņā ar VDAR personas datu apstrāde ir likumīga tikai tad un tiktāl, ciktāl ir piemērojams atbilstošs juridiskais pamats saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu, un viens no šiem sešiem pamatiem ir jānosaka pirms apstrādes darbības uzsākšanas un saistībā ar konkrētu mērķi⁶⁹. Jo īpaši, lai gan EDAK un EDAU saprot Komisijas

---

⁶⁹ EDAK Pamatnostādnes 05/2020 par piekrišanu saskaņā ar Regulu 2016/679, pieņemta 2020. gada 4. maijā, 121. punkts, pieejams šeit:

viedokli, ka digitālais euro ir sabiedriskas nozīmes prece, kas ir vispārējs labums, EDAK un EDAU uzskata, ka, ciktāl Priekšlikuma 34. panta 1. punkta no a) līdz c) apakšpunktā uzskaitītie nolūki izriet no juridiskajiem pienākumiem, kas MPS ir noteikti saskaņā ar šo Priekšlikumu⁷⁰, VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts šķiet vispiemērotākais pamats šīm apstrādes darbībām. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka abiem likumdevējiem Priekšlikuma 73. apsvērumā un 34. pantā precizēt, ka apstrāde, kas jāveic saskaņā ar Priekšlikuma 34. panta 1. punkta no a) līdz c) apakšpunktu, tiek veikta, pamatojoties uz juridisku pienākumu (VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts).

72. Turklāt EDAK un EDAU iesaka Priekšlikuma 73. un 34. apsvērumā precizēt, ka apstrādes darbības, kas tiek veiktas saskaņā ar Priekšlikuma 34. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktu, tiek veiktas, pamatojoties uz juridisku pienākumu (VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts), jo tas ir vispiemērotākais juridiskais pamats, ņemot vērā, ka apstrāde šiem nolūkiem ir nepieciešama Savienības tiesību aktos.

73. Turklāt EDAK un EDAU vēlas precizēt, ka 34. pantā noteiktais juridiskais pamats nebūtu jāpiemēro digitālā euro maksājumu pakalpojumiem, ko MPS izstrādā un sniedz papildus digitālā euro maksājumu pamatpakalpojumiem⁷¹, kuriem būtu piemērojams VDAR 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts vai VDAR 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts, ņemot vērā, ka uz šiem pakalpojumiem attiecas Direktīva (ES) 2015/2366⁷².

Personas datu veidi, ko apstrādā MPS

74. Priekšlikuma 34. panta 2. punktā ir precizētas to personas datu kategorijas, kas būtu jāapstrādā 34. panta 1. punkta no a) līdz c) apakšpunktā minētajos nolūkos un kas minētas Priekšlikuma III pielikumā. EDAK un EDAU uzskata, ka III pielikumā būtu lietderīgi sīkāk precizēt precīzu datu veidu, ko var apstrādāt MPS. Skaidra personas datu veidu definīcija ir vēl jo svarīgāka, jo, lai VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētais juridiskais pamats būtu spēkā, pašam juridiskajam pienākumam jābūt precīzam, tam jābūt pietiekami skaidri juridiski pamatotam

---

https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf (arī 59. zemsvītras piezīmē norādot, ka pārziņiem ir pienākums informēt datu subjektus par juridisko pamatu, uz kuru tie atsaucas katrai apstrādei saskaņā ar VDAR 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu un VDAR 14. panta 1. punkta c) apakšpunktu).

⁷⁰ Sk., piemēram, 13. panta 2. punktā lietoto terminu "ir" ("[MPS] [...] **dod iespēju** digitālā euro lietotājiem manuāli vai automātiski finansēt vai atbrīvot savus digitālos euro maksājumu kontus") (3) ("[MPS] **dara** pieejamas finansējuma un digitālā euro izskatīšanas funkcijas), 4) ("[MPS] [...] **nodrošina** iespēju digitālā euro lietotājiem [...]"), 16. panta 1. punktā ("[MPS] [...] **piemēro** šos ierobežojumus digitālajiem euro maksājumu kontiem"), kā arī 23. panta 1. punktā ("Digitālais euro ir **pieejams** gan tiešsaistes, gan bezsaistes digitālo euro maksājumu darījumiem") Priekšlikuma 30. panta 3. punktā ("galīgais norēķins par bezsaistes digitālā euro maksājumu darījumiem **notiek** brīdī, kad tiek atjaunināti ieraksti par attiecīgo digitālā euro turējumu maksātāja un maksājuma saņēmēja vietējās glabāšanas ierīcēs" (izcēlums pievienots).

⁷¹ Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka saskaņā ar 30. apsvērumu šo pakalpojumu precīzu veidu izstrādās MPS, un tādēļ tie nav definēti Priekšlikumā.

⁷² Attiecībā uz VDAR 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanu mēs atsaucamies uz EDAK pamatnostādņem 06/2020 par Otrās maksājumu pakalpojumu direktīvas un VDAR mijiedarbību, kas pieņemtas 2020. gada 15. decembrī un pieejamas šeit: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202006_psd2_afterpublicconsultation_en.pdf

attiecībā uz personas datu apstrādi, ko tas prasa, un pārzinim nedrīkst būt nepamatotas rīcības brīvības attiecībā uz to, kā izpildīt šo juridisko pienākumu.⁷³

75. Jo īpaši EDAK un EDAU iesaka abiem likumdevējiem sīkāk precizēt tos personas datu veidus, kas ietilptu šādās datu kategorijās:

- *"lietotāja identifikators"* III pielikuma 1. punkta i) apakšpunktā, attiecībā uz kuru III pielikuma 3. punkta i) apakšpunktā norādīts, ka tas var ietvert, bet ne tikai *"vietējo glabāšanas ierīces īpašnieka vārdu"*⁷⁴. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka termins *"lietotāja identifikators"* ir lietots arī III pielikuma 3. punkta i) apakšpunktā, kas attiecas uz apstrādi bezsaistes digitālā euro nodrošināšanai (34. panta 1. punkta c) apakšpunkts). Tomēr saskaņā ar 2. panta 27. punktu *"lietotāja identifikators ir unikāls identifikators, ko izveidojis maksājumu pakalpojumu sniedzējs [...] tiešsaistes digitālā euro vajadzībām [...]"*, kas, šķiet, ir pretrunā ar šī termina lietojumu III pielikuma 3. punkta i) apakšpunktā.
- *"informācija par digitālā euro maksājumu kontiem"* III pielikuma 1. punkta iii) apakšpunktā. Lai gan EDAK un EDAU norāda, ka tas var ietvert *"informāciju par digitālā euro lietotāja digitālā euro turējumiem un unikālo digitālā euro maksājumu konta numuru"*, III pielikuma 1. punkta iii) apakšpunkts nesniedz pietiekamu skaidrību par to, kādi citi personas datu veidi ietilptu šajā kategorijā;
- *"informācija par digitālo euro maksājumu darījumiem tiešsaistē"* III pielikuma 1. punkta iv) apakšpunktā. Lai gan EDAK un EDAU norāda, ka tas var ietvert *"darījuma identifikatoru un darījuma summu"*, III pielikuma 1. punkta iv) apakšpunkts nesniedz pietiekamu skaidrību par to, kādi citi personas datu veidi ietilptu šajā kategorijā;
- *"unikāls digitāls euro maksājumu konta numurs"* III pielikuma 2. punkta iii) apakšpunktā. Ņemot vērā to, ka Priekšlikuma 2. pantā nav sniegta definīcija⁷⁵, nav skaidrs, kas tiktu iekļauts šajā identifikatorā, ne arī tas, kā un kas to radītu (t. i., vai tas notiktu decentralizētā veidā, katram MPS nosakot savu formātu, vai centralizētāk — ECB).

76. Visbeidzot, EDAK un EDAU atzīmē, ka 34. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktā uzskaitītajiem nolūkiem nav uzskaitītas personas datu kategorijas un veidi, un iesaka likumdevējiem III pielikumā sīkāk izstrādāt to personas datu kategoriju un konkrētu veidu sarakstus, kas jāapstrādā šiem nolūkiem.

Pienākumu sadale starp MPS

77. Saskaņā ar Priekšlikuma 34. panta 3. punktu MPS ir jāuzskata par pārziņiem attiecībā uz personas datu apstrādi, kas veikta Priekšlikuma 34. panta 1. punktā minētajos nolūkos. Priekšlikumā arī norādīts, ka gadījumā, ja digitālā euro maksājumu konts, kura īpašnieks ir viens MPS, ir saistīts ar nedigitālu euro maksājumu kontu, kas pieder citam MPS saskaņā ar Priekšlikuma 13. panta 4. punktu, šiem MPS ir jābūt kopīgiem pārziņiem. EDAK un EDAU vēlas atgādināt, ka saskaņā ar VDAR 26. panta 1. punktu, ja šī Priekšlikuma kontekstā netiks noteikti attiecīgi pienākumi, kopīgajiem pārziņiem būs jānosaka savi attiecīgie pienākumi attiecībā uz

---

⁷³ Sk. VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 6. panta 3. punkta a) apakšpunktu un 41. apsvērumu.

⁷⁴ Sk. šī atzinuma 4. sadaļu

⁷⁵ Sk. šī atzinuma 4. sadaļu.

šādu apstrādi, jo īpaši attiecībā uz datu subjektu tiesību izmantošanu un pienākumiem sniegt informāciju saskaņā ar VDAR 13. un 14. pantu⁷⁶.

MPS pienākums īstenot atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus

78. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē Priekšlikuma 34. panta 4. punkta ieviešanu par MPS pienākumu īstenot atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, tostarp mūsdienīgus drošības un privātuma saglabāšanas pasākumus, lai jebkuri personas dati, kas tiek nosūtīti ECB vai nacionālajām centrālajām bankām vai PSS, nevarētu tieši identificēt individuālus digitālā euro lietotājus. Tomēr, lai pastiprinātu šo pienākumu, EDAK un EDAU iesaka precizēt, ka šādiem pasākumiem būtu jānodrošina, ka personas dati tiek pseidonimizēti tādā veidā, ka ECB vai valstu centrālās bankas vairs nevar šos datus attiecināt uz atsevišķu digitālā euro lietotāju bez papildu informācijas izmantošanas.

10.2 35. pants: Personas datu apstrāde, ko veic ECB vai valstu centrālās bankas

Juridiskais pamats, kas piemērojams ECB vai nacionālo centrālo banku veiktajai apstrādei

79. Priekšlikuma 35. pantā definēti uzdevumi, kuru veikšanai ECB un valstu centrālās bankas var apstrādāt personas datus, lai veiktu *uzdevumu "sabiedrības interesēs vai īstenojot oficiālās pilnvaras"*. Tomēr Priekšlikumā nav skaidras atsauces uz juridisko pamatu, saskaņā ar kuru tie tiks izmantoti apstrādei, kas veikta nolūkos, kuri minēti Priekšlikuma 35. panta 1. punktā. EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikuma 35. panta 1. punktā uzskaitīto apstrādi ECB un valstu centrālās bankas var veikt sabiedrības interesēs vai īstenojot oficiālas pilnvaras. Tādēļ, lai precizētu ECB veiktās apstrādes juridisko pamatu, EDAK un EDAU iesaka likumdevējiem Priekšlikuma 76. apsvērumā skaidrāk atsaukties uz VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu un ESDAR 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

Pienākumu sadale starp MPS un ECB vai valstu centrālajām bankām

80. EDAK un EDAU atzīst, ka ECB vai valstu centrālās bankas un MPS tiek uzskatītas par atsevišķiem pārziņiem, ja MPS nosūta personas datus ECB vai valstu centrālajām bankām, lai tās veiktu savus uzdevumus saskaņā ar Priekšlikuma 35. panta 1. punktu. Norādot, ka digitālā euro lietotāji iesaistīsies tikai līgumattiecībās ar MPS (Priekšlikuma 13. pants), EDAK un EDAU vēlas uzsvērt, ka šī kvalifikācija rada jautājumu par to, kā ECB vai valstu centrālās bankas nodrošinās pārredzamības pienākumu un datu subjektu tiesību īstenošanu, apstrādājot personas datus Priekšlikuma 35. panta 1. punktā uzskaitītajiem nolūkiem. Jo īpaši EDAK un EDAU uzskata, ka sadarbība starp MPS un ECB vai valstu centrālajām bankām šajā jautājumā būs būtiska, lai nodrošinātu datu subjektu tiesību efektivitāti, kā to prasa VDAR, un tādējādi veidotu augstu uzticības līmeni, kas tiek prasīts Priekšlikumā.

---

⁷⁶ Sk. EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem, kas pieņemtas 2021. gada 7. jūlijā, 161.–170. punkts, pieejamas šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controller_processor_final_en.pdf

81. Priekšlikuma 35. panta 2. punkts attiecas uz IV pielikumā uzskaitītajām personas datu kategorijām, ko ECB un valstu centrālās bankas var apstrādāt 35. panta 1. punktā uzskaitītajiem mērķiem. Tajā pašā laikā IV pielikumā nav izsmeltoši uzskaitīti ECB vai valstu centrālo banku apstrādājamo personas datu veidi, bet tie ir izklāstīti neizsmeltošā veidā, izmantojot terminu "tostarp". EDAK un EDAU iesaka izsmeltoši uzskaitīt personas datu veidus, nevis lietot vārdu "tostarp", jo īpaši attiecībā uz:

- IV pielikuma 1. punkta ii) apakšpunkts, kas attiecas uz ""informācijas par tiešsaistes digitālā euro maksājumu darījumiem. informācijas, kas saistīta ar unikālo digitālā euro maksājumu konta numuru, tostarp darījuma summas apstrādi"".
- IV pielikuma 3. punkts, kas attiecas uz "datu, kas nepieciešami bezsaistes digitālā euro maksājumu darījumu viltotai analīzei, apstrādi: informācija par vietējo glabāšanas ierīci, tostarp vietējās glabāšanas ierīces numurs".

10.3 36. pants: Atbalsta pakalpojumu sniedzēju veikta apstrāde

82. Priekšlikuma 36. pantā aprakstīti nolūki, kādos PSS var veikt apstrādi situācijā, kad ECB nolemj uzticēt tiem uzdevumu izstrādāt un pārvaldīt strīdu mehānisma funkciju (Priekšlikuma 27. pants) vai uzdevumus saistībā ar FDPM (Priekšlikuma 32. pants).

83. Papildus ieteikumiem, kas jau sniegti iepriekš 8.5. sadaļā attiecībā uz vispārējo FDPM, EDAK un EDAU vēlas izteikt turpmāk minētās piezīmes par Priekšlikuma 36. pantu.

Pienākumu sadale starp PSS un ECB

84. No Priekšlikuma 27. panta 2. punkta, 32. panta 1. punkta un 36. panta 1. punkta EDAK un EDAU saprot, ka, lai gan ECB un valstu centrālās bankas būs atbildīgas par strīdu izšķiršanas un vispārēju krāpšanas atklāšanas mehānismu izveidi, PSS būs atbildīgas par šo mehānismu darbības atbalstīšanu, ja ECB šo uzdevumu tām deleģēs. Priekšlikuma 36. panta 5. punktā arī norādīts, ka PSS, sniedzot šādu atbalstu, ir jāuzskata par pārziniem. Attiecībā uz šo aspektu ir svarīgi paturēt prātā, ka pārzīņu lomas noteikšana leģislatīvajos aktos ir jāsaskaņo ar faktiskajiem pienākumiem, kas šiem dalībniekiem noteikti šajos leģislatīvajos aktos⁷⁷. Tomēr EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikums pašreizējā redakcijā nesniedz pietiekamu informāciju par faktiskajiem uzdevumiem, ko PSS veiks strīdu izšķiršanas un vispārējo krāpšanas atklāšanas mehānismu kontekstā, tādējādi neļaujot EDAK un EDAU novērtēt to kā pārzīņu vai apstrādātāju lomu, apstrādājot personas datus Priekšlikuma 36. panta 1. punktā minētajos nolūkos. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka likumdevējiem sīkāk precizēt PSS uzticētos pienākumus attiecībā uz šiem mehānismiem, kas pamatotu to kā kontrolieru lomu. Alternatīvi, likumdevēji tiek aicināti no 36. panta 5. punkta svītrot PSS kvalificēšanu par pārzini visos gadījumos, šādu kvalificēšanu

---

⁷⁷ EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārzīņu un apstrādātāja jēdzieniem, kas pieņemtas 2021. gada 7. jūlijā, 23. punkts, pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf; EDAU pamatnostādnes par pārzīņu, apstrādātāja un kopīgas kontroles jēdzieniem saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1725, pieņemtas 2019. gada 7. novembrī, 8. lpp., 6. zemsvītras piezīme, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_ic_reg_2018_1725_en.pdf

izvērtējot vēlāk, ņemot vērā faktiskos uzdevumus, ko ECB uzticējusi PSS saistībā ar Priekšlikuma 27. un 32. pantu, kā arī EDAK un EDAU norādījumus par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem⁷⁸.

PSS apstrādāto personas datu veidi

85. EDAK un EDAU atzīmē, ka tad, ja ECB nolemj uzticēt vispārējā krāpšanas novēršanas un atklāšanas mehānisma uzdevumu MPS, V pielikumā minētās personas datu kategorijas MPS saskaņā ar Priekšlikuma 32. panta 4. punktu tieši nosūtītu šiem pakalpojumu sniedzējiem. Tomēr EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikuma V pielikuma no i) līdz iii) punktā, atsaucoties uz terminu “tostarp”, nav ietverts izsmeļošs personas datu veidu saraksts, un tādēļ iesaka veikt papildu precizējumus par to personas datu veidu, kurus PSS varētu apstrādāt šajās kategorijās.
86. Turklāt EDAK un EDAU atzīmē, ka nav uzskaitītas personas datu kategorijas, kas PSS jāapstrādā, veicot ziņojumu apmaiņu strīdu izšķiršanai saskaņā ar Priekšlikuma 27. panta 2. punktu, kā arī nav paskaidrots, kas sniegs šo informāciju. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka šos precizējumus pievienot V pielikumam.

Juridiskais pamats personas datu apstrādei, ko veic PSS

87. Visbeidzot, EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikumā nav skaidras atsauces uz juridisko pamatu PSS veiktajai apstrādei Priekšlikuma 36. panta 1. punktā minētajos nolūkos. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka Priekšlikuma 76. apsvērumā vai 36. panta 1. punktā precizēt, ka šai personas datu apstrādei būtu piemērojams VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts, ņemot vērā, ka PSS veiktā apstrāde tiks veikta saistībā ar publisku uzdevumu, ko tām uzticējusi ECB.

11 IX NODAĻA — NELIKUMĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĒŠANAS NOVĒRŠANA

88. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka 37. pantā ir ietverts īpašs režīms par AML/CFT noteikumu piemērošanu attiecībā uz digitālā euro darījumiem bezsaistē. Šādu noteikumu mērķis ir nodrošināt atbilstošu līdzsvaru starp privātuma un personas datu aizsardzību, no vienas puses, un AML/CFT noteikumu piemērošanu, no otras puses, vienlaikus ņemot vērā digitālā euro specifisko riska profilu. EDAK un EDAU uzskata, ka AML/CFT noteikumi, ko pašlaik piemēro elektroniskajiem maksājumiem, kas nodrošina komercbanku naudas izsekojamību, ir jāpielāgo, lai sasniegtu digitālā euro mērķi un nodrošinātu pēc iespējas augstāku privātuma līmeni⁷⁹.

---

⁷⁸ EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem, kas pieņemtas 2021. gada 7. jūlijā, pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf; EDAU Pamatnostādnes par pārziņa, apstrādātāja un kopīgas kontroles jēdzieniem saskaņā ar Regulu (ES), kas pieņemtas 2019. gada 7. novembrī, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf.

⁷⁹ EDAK paziņojums 04/2022 par digitālā euro dizaina izvēli no privātuma un datu aizsardzības viedokļa, kas pieņemts 2022. gada 10. oktobrī, 3. lpp., pieejams šeit: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

89. Tomēr EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma ietekmes novērtējumā⁸⁰ ir norādīts, ka 2.e variants (selektīvs privātums mazvērtīgiem maksājumiem tiešsaistē) "*varētu būt pievilcīgs noziedzniekiem un teroristiem*", bet nav paskaidrots, kāpēc šī varianta riska profils būtu obligāti augstāks nekā skaidras naudas riska profils.
90. Šajā saistībā jānorāda, ka, tā kā Finanšu darījumu darba grupa (FATF) savos ieteikumos atgādina⁸¹, AML/CFT riska līmeni nevajadzētu noteikt abstrakti, bet gan saistībā ar konkrētām konstrukcijas izvēlēm, kas tiktu veiktas attiecībā uz konkrētu centrālās bankas digitālo valūtu (CBDV). Attiecībā uz šo aspektu ietekmes novērtējumā nav pietiekami analizēts digitālā euro AML/CFT riska profils, kas praksē ir atkarīgs no izmantotās tehnoloģijas un koncepcijas izstrādes posmā izdarītajām izvēlēm. To darot, ietekmes novērtējumā nav ņemti vērā šīs iespējas dažādie AML/CFT riska profili, tostarp fakts, ka šo risku varētu samazināt ar digitālā euro faktisko noformējumu, ja tas tiktu pienācīgi novērtēts un pārvaldīts, izmantojot uz risku balstītu pieeju.
91. Konkrētāk, EDAK un EDAU uzskata, ka pastāv vairāki risku mazinoši pasākumi, kas būtu jāņem vērā, lai samazinātu tiešsaistes digitālā euro AML/CFT risku. Kā uzsvērts jaunākajā attiecīgajā literatūrā⁸², šādi pasākumi ietver izstrādes un tehnoloģiskās izveles, kas jāizdara vēlākā posmā, lai samazinātu AML/CFT risku, piemēram: (i) turēšanas limita līmeni, (ii) īpašas robežvērtības ieviešanu nelielas vērtības tiešsaistes darījumiem, kuru pārsniedzot var veikt pilnīgas pārbaudes, un (iii) iespēju aizdomu gadījumā atkārtoti identificēt lietotāja kontu. Papildus šiem pasākumiem varētu pievienot tehniskus ierobežojumus, piemēram, attiecīgu momentānās definīcijas pieņemšanu, lai izvairītos no "*augstas frekvences*" darījumiem, darījumu skaita ierobežošanu dienā ar vienu un to pašu unikālo digitālā euro maksājumu konta numuru vai finansējuma un digitālā euro izskatīšanas modeļu uzraudzību (kā tas ir bezsaistes modalitātes gadījumā), lai novērstu sliekšņa pieejas ļaunprātīgu izmantošanu. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma 79. apsvērumā skaidri paredzēts, ka digitālā euro tiešsaistes darījumi varētu būt zema riska darījumi, paredzot, ka AMLA izstrādās regulatīvos tehniskos standartus attiecībā uz "*vienkāršotiem uzticamības pārbaudes pasākumiem*", kas būtu jāpiemēro MPS.
92. Šajā jautājumā EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma ietekmes novērtējumā nav ņemta vērā turēšanas ierobežojuma pastāvēšana kā iespējama mazināšana attiecībā uz AML/CFT risku, kas attiecas uz tiešsaistes digitālo euro, ko nevar izmantot kā līdzekli vērtības glabāšanai pretēji tam, kā tas ir attiecībā uz fizisko skaidru naudu. Turklāt ietekmes novērtējumā nav atšķirības starp standarta AML/CFT risku un iespējamo zemā riska statusu, kas ļautu veikt vienkāršotas pārbaudes, tādējādi izmantojot riska "*vienas mērauklas*" pieeju.
93. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka iekļaut Eurosistēmai pienākumu īstenot vispiemērotākos tehniskos pasākumus, lai vēl vairāk samazinātu zemas vērtības tiešsaistes digitālā euro darījumu AML/CFT riska profilu (piemēram, ieviešot īpašu noteikumu X nodaļā). Jo īpaši EDAK

---

⁸⁰ Priekšlikuma ietekmes novērtējuma 71. lappuse.

⁸¹ FATF, Ziņojums G20 finanšu ministriem un centrālo banku vadītājiem par tā dēvētajām stabilajām kriptomonētām, 2020. gada jūnijs, pieejams šeit: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-FATF-Report-G20-So-Called-Stablecoins.pdf> sk. B pielikuma 88., 92. un 94. punktu.

⁸² Baltais nams, ASV centrālās bankas digitālās valūtas sistēmas tehniskais novērtējums, 2022. gada septembris, 19. lpp., pieejams šeit: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/09/09-2022-Technical-Evaluation-US-CBDC-System.pdf>

un EDAU uzskata, ka mazas vērtības tiešsaistes digitālā euro darījumu AML/CFT risks būtu jārisina un jāsamazina digitālā euro izstrādes posmā, kas būtu piemērotāk nekā *a priori* ierobežot mazas vērtības tiešsaistes digitālā euro darījumu privātuma un datu aizsardzības elementus. Tā kā ir obligāti jāpieņem atbilstoši tehniskie pasākumi AML/CFT riska profila samazināšanai, kā ierosināts, neliela apjoma digitālā euro darījumu privātuma un datu aizsardzības iezīmju *a priori* ierobežošana nebūtu tehniski pamatota un neradītu pareizo līdzsvaru starp privātuma un personas datu aizsardzību, no vienas puses, un AML/CFT novēršanu, no otras puses.

94. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, EDAK un EDAU pauž nožēlu, ka "*selektīvā privātuma pieeja*" digitālā euro maksājumiem tiešsaistē, ko apsvērusi pati ECB⁸³, Priekšlikumā tika noraidīta. Konkrētāk, EDAK un EDAU iesaka paplašināt īpašo režīmu, kas attiektos uz bezsaistes modalitāti (ko AML/CFT pārbauda tikai attiecībā uz finansējumu un digitālā euro izskatīšanu), attiecinot to arī uz tiešsaistes modalitāti mazas vērtības darījumos, tādējādi nosakot privātuma sliekšni vai, citiem vārdiem sakot, robežvērtību, zem kuras netiktu veikta darījumu izsekošana AML/CFT nolūkos. Šo robežvērtību varētu noteikt ar īstenošanas aktu, ievērojot Priekšlikuma 37. panta 5. un 6. punktā izklāstīto procedūru, pamatojoties uz iepriekšēju riska novērtējumu, kas aptver gan datu aizsardzības riskus, gan AML/CFT apdraudējumus. Vienkāršības un efektivitātes labad šī robežvērtība varētu būt tāda pati kā bezsaistes modalitātes darījuma robežvērtība, jo īpaši aptverot zemas vērtības ikdienas darījumus⁸⁴.
95. Turklāt attiecībā uz bezsaistes modalitātes "*darījumu ierobežojumu*" definīciju EDAK un EDAU atgādina par nepieciešamību panākt pareizu līdzsvaru starp AML/CFT risku novēršanu, no vienas puses, un tiesību uz datu aizsardzību un privātumu saglabāšanu, no otras puses. Tas būtu jāatspoguļo Priekšlikuma 37. pantā. Jo īpaši EDAK un EDAU atzīmē, ka kritēriji, kas Komisijai jāņem vērā 37. panta 6. punktā, lemjot par darījumu un turējumu limitiem bezsaistes režīmā, ir saistīti ar AML/CFT apkarošanas risku un digitālā euro "lietojamību un pieņemamību", bet joprojām trūkst atsauces uz maksājumu privātumu. Tas ir pārsteidzoši no datu aizsardzības viedokļa, jo privātuma saglabāšana ir viens no galvenajiem šīs modalitātes mērķiem. Tādēļ EDAK un EDAU iesaka to, lai Priekšlikuma 37. panta 6. punktā būtu atsauce uz ietekmi uz privātumu un personas datu aizsardzību.

---

⁸³ Piemēram, nesen uzrunā Ekonomikas un monetārās komitejas sekretariātam, ECB Valdes loceklis Fabio Panetta, komentējot zemākas vērtības maksājumu riska līmeni, paziņoja: "*Kopumā attiecībā uz zemākas vērtības tiešsaistes un bezsaistes maksājumiem varētu apsvērt lielāku privātuma līmeni. Šiem maksājumiem varētu piemērot vienkāršotas AML/CFT pārbaudes, savukārt augstākas vērtības darījumiem joprojām tiktu piemēroti standarta kontroles pasākumi*". Sk.: ECB, Valdes locekļa Fabio Panettas ievadpaziņojums Eiropas Parlamenta Ekonomikas un monetāro lietu komitejā, 2022. gada 30. marts, pieejams šeit: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220330_1~f9fa9a6137.en.html

⁸⁴ EDAK un EDAU norāda, ka šāda daudzpakāpju pieeja (bez pārbaudēm vai ar samazinātām pārbaudēm mazvērtīgiem tiešsaistes darījumiem) arvien biežāk tiek izmantota CBDV projektos visā pasaulē. Kā norādīts // minēts nesen SVF publicētajā informatīvajā dokumentā, "[...] visi trīs aktīvie CBDV projekti ir izvēlējušies vienu un to pašu veidu, kā rīkoties attiecībā uz politikas līdzsvaru starp anonimitāti/finansiālu iekļaušanu un AML/CFT atbilstību. Viņu pieeja ir tāda, ka tiek piedāvāta vairāku līmeņu maku izvēle ar dažādiem sliekšņu līmeņiem. Valstis ar zemākām robežvērtībām pieļauj lielāku anonimitāti. (...) Vairāku CBDV maku izmantošana tādējādi rada "politiskas sinerģijas" starp anonimitāti, riska samazināšanu (bankas līdzekļu masveida izņemšanas) un finansiālo integrāciju. Sk.: Starptautiskais Valūtas fonds, Behind the scenes of central bank digital currency: emerging trends, insights and, policy lessons ("Centrālo banku digitālās valūtas ainas: jaunās tendences, atziņas un politikas mācības"), 2022. gada februāris, 13. lpp., pieejams šeit: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/FTN063/2022/English/FTNEA2022004.ashx>.

96. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikuma 37. panta 6. punktā ir paredzēts tikai tas, ka Komisija "var" apspriesties ar EDAK, pieņemot deleģēto aktu par šo tematu. Tomēr nav skaidrs, vai un kādā veidā šī apspriešanās varētu notikt. Priekšlikumā būtu jāparedz strukturēts un institucionalizēts mehānisms, nevis tikai iespēja apspriesties ar EDAK. Tādējādi EDAK un EDAU iesaka likumdevējiem 37. panta 6. punkta beigās ieviest AMLA pienākumu strādāt ciešā sadarbībā ar EDAK un oficiāli konsultēties ar EDAK, sniedzot Komisijas pieprasīto atzinumu (kā ierosināts EDAU atzinumā attiecībā uz FIDA priekšlikuma 7. panta 4. punktu⁸⁵), un likt Komisijai ņemt vērā šo atzinumu pirms deleģētā akta projekta iesniegšanas. Tas neskartu apspriešanos ar EDAU saskaņā ar ESDAR.
97. Visbeidzot, dažos šī panta noteikumos ir vajadzīgi precizējumi, lai izvairītos no jebkādam šaubām par nozīmi, kas piešķirta privātam un personas datu aizsardzībai bezsaistes modalitātē. Konkrēti,
- EDAK un EDAU iesaka nodrošināt atbilstību starp 37. panta 2. punktu, kurā noteikts, ka maksājumu pakalpojumu sniedzēji, ECB vai nacionālās centrālās bankas nesaglabā darījumu datus, un IV pielikuma 3. punktu, kurā noteikts, ka Eurosistēma var nolasīt visu informāciju vietējā datu glabāšanas ierīcē, lai veiktu neautomatizētu digitālā euro maksājumu darījumu viltojumu analīzi".
  - 37. panta 2. punktā termins "saglabāt" [darījuma datus] nav skaidrs no datu aizsardzības viedokļa, jo būtu gaidāms termins "apstrādāt" vai "piekļūt". "Saglabāt", šķiet, nozīmē, ka datiem var piekļūt, bet tas neatbilst privātuma līmenim, kas ir paredzēts bezsaistes modalitātē. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka aizstāt "saglabāt" ar "apstrādāt";
  - 37. panta 4. punktā starp "finansēšanas un digitālā euro izskatīšanas datiem", kas jāapstrādā AML/CFT nolūkos, ir iekļauts vietējās glabāšanas ierīces identifikators bezsaistes digitālā euro maksājumiem. Šajā sakarā EDAK un EDAU iesaka precizēt pamatojumu nepieciešamībai apstrādāt šādu datu kategoriju 37. panta 3. punkta nolūkā, ņemot vērā to, ka Priekšlikumā jau ir paredzēta citu personas datu kategoriju apstrāde, tostarp konta(-u) numura(-u), ko izmanto finansēšanai un digitālā euro izskatīšanai;
98. Visbeidzot, EDAK un EDAU atzīmē, ka saskaņā ar 35. panta 4. punktu, lasot to kopā ar Priekšlikuma 76. apsvērumu, personas datiem jābūt skaidri nodalītiem, lai nodrošinātu, ka Eurosistēma nevar tieši identificēt atsevišķus digitālā euro lietotājus. Šajā sakarā EDAK un EDAU iesaka ieviest Eurosistēmai pienākumu nodrošināt datu nošķiršanu vietējā glabāšanas ierīcē attiecībā uz bezsaistes un zemas vērtības tiešsaistes darījumiem. Priekšlikumā būtu jānorāda, ka darījumu datiem jābūt "norobežotiem" (tas ir, jāpaliek vietējā datu glabāšanas ierīcē) un tos nedrīkst eksportēt no ierīces (dati tiek apstrādāti un glabāti lokāli). No tehniskā viedokļa šo nodalīšanu ir iespējams ieviest un padarīt operacionālu, tādējādi galu galā nodrošinot lietotājiem stingrākus aizsardzības pasākumus attiecībā uz privātuma iestatījumiem, lai izmantotu bezsaistes digitālo euro.

---

⁸⁵ EDAU Atzinums 38/2023 par priekšlikumu regulai par finanšu datu piekļuves satvaru, kas pieņemts 2023. gada 22. augustā, 30. punkts, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf

12 X NODAĻA — NOBEIGUMA NOTEIKUMI

99. EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikuma 38. pants pilnvaro Komisiju grozīt pielikumus, izmantojot deleģētos aktus. Šajā sakarā, ņemot vērā paredzamo būtisko ietekmi uz attiecīgo personu privātuma un personas datu aizsardzības līmeni, EDAK un EDAU iesaka ieviest skaidru atsauci uz ESDAR 42. pantu, lai skaidri norādītu, ka, ierosinot šādus deleģētos aktus, vajadzības gadījumā apspriežas ar EDAU un/vai EDAK.
100. Attiecībā uz regulas pārskatīšanu saskaņā ar Priekšlikuma 41. pantu privātuma un datu aizsardzības aspektam jābūt galvenajam aspektam, kas Komisijai jāizvērtē savos ziņojumos. EDAK un EDAU joprojām ir pieejami, lai sniegtu Komisijai attiecīgu informāciju, sagatavojot šos ziņojumus, kas jāiesniedz vienu gadu pēc pirmās digitālā euro emisijas un reizi trijos gados⁸⁶.

NOSLĒGUMA PIEZĪMES

101. Lai gan ES likumdošanas process turpinās, ECB Padome 2023. gada rudenī pārskatīs izpētes posma rezultātus un, pamatojoties uz to, lems, vai uzsākt digitālā euro eksperimentālu posmu ar mērķi emitēt digitālo euro divu vai trīs gadu laikā⁸⁷. Šajā kontekstā EDAK un EDAU atgādina, ka visiem digitālā euro pārziņiem un kopīgajiem pārziņiem ir pienākums veikt ietekmes uz datu aizsardzību novērtējumu (turpmāk tekstā — NIDA), ciktāl ir izpildītas VDAR 35. panta vai ESDAR 39. panta prasības par šāda novērtējuma veikšanu, un ideālā gadījumā publicēt šo NIDA.
102. ECB būtu jāizvērtē arī nepieciešamība apsprieties ar EDAU pirms apstrādes veikšanas saistībā ar digitālo euro, jo šāda apstrāde, visticamāk, radītu augstu risku fizisko personu tiesībām un brīvībām. Jo īpaši ECB veiktā personas datu apstrāde atbilstu vismaz trim kritērijiem, kas noteikti EDAK pamatnostādņēs par NIDA (piemēram, novērtēšana vai punktu piešķiršana FDPM kontekstā, sensitīvu personas datu apstrāde, ciktāl tā attiecas uz digitālo euro lietotāju finansēm, un liela mēroga apstrāde)⁸⁸.
103. Ņemot to vērā, EDAK un EDAU iesaka Priekšlikumā atsaukties uz ECB pienākumu veikt NIDA un uzticēt ECB nodrošināt digitālā euro ar iestrādātu atbilstību datu aizsardzības pienākumam jau izstrādes stadijā un pēc noklusējuma projekta turpmākajos posmos, piemēram, pieņemot tehnoloģiskās izvēles, shēmas noteikumus un koncepcijas pārbaudi. Šāds noteikums skaidri nodrošinātu pārredzamību sabiedrībai attiecībā uz aizsargpasākumiem, kas ieviesti, lai sasniegtu digitālo euro, kas efektīvi aizsargā viņu privātumu un personas datus. Tos varētu ieviest, piemēram, ar 36a pantu vai nobeiguma noteikumus (X nodaļa).

---

⁸⁶ Priekšlikuma 41. panta 1. punkts.

⁸⁷ ECB, Digitālā euro izpētes posma progress — ceturtais ziņojums, 2023. gada 14. jūlijs, pieejams šeit: <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews230714.en.html#:~:text=The%20fourth%20p rogress%20report%20on,it%20could%20strengthen%20financial%20inclusion.>

⁸⁸ DG29, Pamatnostādnes par ietekmes uz datu aizsardzību novērtējumu (NIDA) un noteikšanu, vai apstrāde "var radīt augstu risku" Regulas 2016/679 nolūkos, kas pieņemta 2017. gada 4. aprīlī, 9.-11. lpp., pieejams šeit: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236/en>

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja vārdā

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

(Wojciech Wiewiorowski)

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā

Priekšsēdētājs

(Anu Talus)